पञ्ञा नरानं रतन
तिपिटक
अ.ने.भि. महासंघ द्वारा संचालित
नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा
स्थापित बु.सं. २५०७

परियत्ति

PARIYATTI BULLETIN बुलेटीन

अंक-२१ | बु.सं. २५६७ | बि.सं. २०८१ बैशाख २९ गते शनिवार | ने.सं. ११४४ | ई.सं. २०२४

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको ५ वर्षे रणनीतिक योजना (२०८०/८१ - २०८४/८५) अनुसार प्रगति विवरण

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको ५ वर्षे रणनीतिक योजना नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा सम्बन्धित विविध उपसमिति एवं सदस्यहरुको गोष्ठीमा बृहत छलफल गरी तर्जुमा गरेकोलाई अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको मिति २०८० श्रावण ५ गते बसेको कार्यकारिणी समितिको बैठकबाट पारित गरिएको थियो । परियत्ति शिक्षालाई व्यापकरुपमा प्रचार प्रसार गर्नमा योगदान पुर्‍याउने, बन्द भइरहेका पुराना केन्द्रहरू पुनः सञ्चालन गर्न, नेपालमा परियत्ति शासन मजबुत पार्न जनशक्तिको परिचालन गर्न, परियत्ति शिक्षाको लक्ष्यप्रति साझा अवधारणा स्थापित गर्न, नियमित अनुगमन गर्न, परियत्ति शिक्षाको लक्ष्य प्राप्तिका लागि मार्गदर्शन प्रदान गर्ने जस्ता औचित्यतालाई मध्यनजर गरी नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको ५ वर्षे रणनीतिक योजना तयार गरिएको थियो ।

सो ५ वर्षे रणनीतिक योजनाको दीर्घकालीन लक्ष्यः गुणस्तरीय परियत्ति शिक्षाको माध्यमबाट असल नागरिक तयार पार्नु रहेको छ । रणनीतिक योजना ४ वटा लक्ष्यहरूमा केन्द्रीत गरिएको छ :

लक्ष्य १: परियत्ति शिक्षाको संस्थागत विकास, दक्ष जनशक्ति उत्पादन तथा केन्द्रहरूको विस्तार गर्ने ।

लक्ष्य २: गुणस्तरीय पाठ्यक्रम तर्जुमा र पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने ।

लक्ष्य ३: गुणस्तरीय र व्यवस्थित परीक्षा प्रणालीको विकास गर्ने ।

लक्ष्य ४: परियत्ति सम्बन्धमा आवश्यक अनुसन्धान गर्ने जनशक्ति निर्माण गर्ने ।

बाँकी पृष्ठ ७ मा

परियत्ति प्रतिज्ञा

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा अध्ययन गरी मैले भगवान् बुद्धको उपदेशहरू सिक्ने मौका पाएँ । यसको लागि अखिल नेपाल भिक्षु महासंघप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु। नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाबाट प्राप्त ज्ञानलाई मैले आफ्नो शारीरिक, वाचसिक र मानसिक कर्मले पालन गर्नेछु। मैले यो ज्ञान मेरो परिवार र समुदायलाई पनि सिकाउनेछु। यसरी नै परियत्ति शिक्षाको विद्यार्थी भएको नाताले बुद्धधर्मको विकास र संरक्षणमा सदा संलग्न भई सक्दो योगदान दिने कार्यमा निरन्तर लाग्नेछु।

सम्पादकीय

परियत्तिलाई लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयको मान्यता : अवसर र चुनौति

- त्रिरत्न मानन्धर "परियत्ति सद्धम्म कोविद"

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षामा कोविद उत्तीर्ण बिद्यार्थीहरुलाई लुम्बिनी विश्वविद्यालयले मोनायस्टिक एम. ए अध्ययनको लागि स्वीकृति प्रदान गरेको छ । ६२ वर्ष देखी अनवरत संचालनमा आइरहेको परियत्ति शिक्षाका सबै सरोकार वालाहरुको लागि यो एक महत्वपूर्ण उपलब्धिको रुपमा लिन सकिन्छ। अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ, नेपाल बौद्ध परियत्तिमा लागि परेका भिक्षु, अनागारिका, उपासक, उपासिका, शिक्षक विद्यार्थी सबैको लागि यो एक गौरबको विषय बन्न गएको छ । यसले समग्र थेरवाद बुद्धशासनको प्रचारको लागि एक महत्वपूर्ण अवसर प्राप्त भएको छ। पक्कै पनिनेपाल बौद्ध परियत्तिको लागि यो एक अवसर र गौरबको विषय हो । तर साथै यसलाई चुनौतिको रुपमा पनि लिनु पर्ने र आगामी दिनहरुमा यसबाट आउने चुनौतिहरुको पनि सामना गर्न पनि तत्पर हुनुपर्ने देखिन्छ ।

हुनतः परियत्तिको अन्तिम तह उत्तीर्णहरु धेरै जसो विश्वविद्यालयको शिक्षामा पनि स्नातक र स्नात्तकोत्तर तह उर्त्तीर्ण भइसकेका हुन्छन् । अहिले सम्म कोविद तह उत्तीर्ण भएकाहरु मध्ये करीव ९० प्रतिशत भन्दा बढी स्नातक भैसकेकको कुरा तथ्यांकले बताइरहेको छ। परियत्ति अध्ययन श्रद्धाभिभूत भएर जीवनको लागि नभई नहुने शिक्षाको रुपमा लिएर विश्वविद्यालयबाट स्नातक मात्र नभई स्नात्तकोतर, विद्यावारीधि गर्नेहरुले पनि अध्ययन गरिरहेकाहरु पनि रहेका छन् ।

हालको लुम्बिनी विश्वविद्यालयको निर्णय अनुसार विश्वविद्यालयमा अध्ययन नगरेता पनि परियत्ति सद्धम्म कोविद उपाधि प्राप्त हुनेहरुले एम.ए मोनायष्टिक पढ्न सक्ने अवसर प्राप्त भएको छ। यसले आगामी दिनहरुमा परियत्तिलाई अझ बढी महत्व दिएर अध्ययन गर्नेहरुको संख्या बढाउनको लागि सहज बनाएको छ । अहिले थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीमा कोविद उत्तीर्ण विद्यार्थीहरुले पनि एम.ए. मोनायष्टिक अध्ययन गरिरहेको अवस्था छ । तर एम.ए मोनायष्टिक अध्ययन गर्दा ओपचारीक एम.ए सरह कै पाठ्यक्रम रहेको, प्रयोगात्मक जाँचहरु पनि दिनुपर्ने भएकोले विश्वविद्यालयको शिक्षा प्रति अनभिज्ञ रहेका परियत्ति विद्यार्थीहरुका लागि केही कठिनाईको सामना गर्नुपर्ने परिस्थिति आउने सम्भावना पनि उत्तिकै रहेको देखिन्छ ।

विशेष गरी नेपाली माध्यमबाट मात्र अध्ययन गरिरहेकाहरुलाई अंग्रेजी विषयबाट अध्यापन गर्ने परम्पराका कारण परियत्ति बाट प्रवेश गरेका हरुलाई केही कठिनाइ हुने सम्भावना रहेको छ । त्यस्तै विषयगत रुपमा प्रि बोर्ड परीक्षा, प्रस्तुतिकरण, कक्षापत्र लेखन, अनुसन्धान पद्धतिको अध्ययन, शोधपत्र लेखनमा पनि ती विद्यार्थीहरुलाई कठिन हुने सम्भावन रहेको छ । यस्ता कठिनाइका कारण उत्साहित भएर अध्ययन गरेकाहरुले बीचमै पढाई छोडेर गएमा परियत्ति विद्यार्थीहरुको क्षमता माथि पनि प्रश्न उठ्न सक्दछ । यस्ता परिस्थितिहरु लाई सामना गर्नको लागि सम्बन्धित पक्षहरु चनाखो भएर लाग्नु पर्ने आवश्यक देखिन्छ । परियत्तिका उत्पादनहरु विश्वविद्यालयका शिक्षामा कमजोर नभई पूर्ण सक्षम छन् भनेर सन्देश दिनको लागि परियत्ति संग सम्बन्धित पक्षहरुले आवश्यक व्यवस्थापन गर्नु आवश्यक देखिन्छ । विशेषगरी कोविदको पाठ्यक्रमलाई शसक्त बनाउनु, परीक्षा प्रणालीमा सुधार गर्नु र परियत्तिका शिक्षकहरुले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नु पर्ने देखिन्छ ।

विशेष गरी कोविद उत्तीर्ण विद्यार्थीहरुलाई एम.ए कक्षामा अंग्रेजीभाषामा प्राध्यापन गर्ने र नोट्सहरु दिने परम्पराले अलि कठिनता महशूस हुन सक्ने सम्भावना छ। त्यसकारण विद्यार्थीहरुले अंग्रेजी भाषाको बारेमा पनि केही अध्ययन गर्ने प्रवृत्ति विकास गर्नु आवश्यक हुन्छ । अहिले अवस्थामा अंग्रेजी भाषा अन्तर्राष्ट्रिय भाषामात्र नभई समग्र पालि साहित्य अंग्रेजी भाषामा सुरक्षित भईसकेको र विभिन्न विश्लेषणात्मक र अनसन्धनात्मक लेखहरु यहि भाषामा बढी भएको कारणले बौद्ध साहित्य अध्ययनको लागि अंग्रेजी भाषा पनि सहायक हुन सक्ने परिस्थिति छ । शिक्षकहरुले पनि अब मात्र अंग्रेजीमा नोट्सहरु उपलव्ध गराउनुको सट्टा आवश्यक परेमा नेपालीमा पनि रुपान्तरण गरेर तयार पार्नु आवश्यक हुन सक्छ ।

कोविदको तहमा पनि एम.ए. मोनायष्टिक पढ्दा सहज हुने तवरले पाठ्यक्रमलाई परिमार्जित गर्नु आवश्यक हुनेछ। विशेष गरी, अनुसन्धानको पाठ्यक्रम, प्रयोगात्मक रुपमा कक्षापत्र लेखन, गोष्ठी आदिको विषयहरु संग परियत्रि विद्यार्थीहरु अपरिचित नहुने तवरले अध्यापनमा जोड् दिनु आवश्यक देखिन्छ । आवश्यक परेमा उनीहरुको लागि विशेष कक्षाको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने हुन्छ। परियत्तिमा लागि परेका शिक्षक, विद्यार्थी तथा अन्य सरोकार वालाहरुको प्रयासले नै परियत्ति विद्यार्थीहरु एम.ए मा पनि अब्बल हुन सक्ने कुरामा दुईमत हुँदैन ।

पञ्ञा नरानं रतन
परियत्ति
अ.ने.भि. महासंघ द्वारा संचालित
नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा
स्थापित बु.सं. २५०७

निर्देशक
भिक्षु धम्मशोभन महास्थविर
अध्यक्ष, अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
फ्रा.खु विशाल, शिक्षाध्यक्ष - ने.बौ.प.शिक्षा
मो. ९८४१३७४१९६

सल्लाहकार
भिक्षु शीलभद्र महास्थविर
सह-शिक्षाध्यक्ष - ने.बौ.प.शिक्षा
मो. ९८४१३३५०७२

सम्पादन मण्डल
भिक्षु बोधिज्ञान
केन्द्रिय परीक्षा नियन्त्रक, मो. ९८५११६७५२५
त्रिरत्न मानन्धर
मो. ९८४१३७९७६०
देवेन्द्र बज्राचार्य
मो. ९८०३१५३६३८

कम्प्युटर सेटिङ्ग
विनोद महर्जन
मो. ९८४१४८१८८३

प्रकाशन
नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा दिक्षान्त समारोह समिति

मुद्रणः
आइडियल प्रिन्टिङ्ग प्रेस
ग्वार्को, ललितपुर, फोनः ५४३०५२२

यस परियत्ति बुलेटिन प्रकाशनार्थ सहयोग गरिदिनु भई परियत्ति शिक्षाप्रति माया र सद्भाव राख्नुहुन विनम्र अनुरोध गर्दछौं ।

सम्पर्क सचिवालय
विश्व शान्ति विहार
मीनभवन, काठमाडौं
फोनः ४१०६९३६
P.O. Box: 183
E-mail: pariyatti2556@gmail.com
Web: www.nbps.org.np
www.facebook.com /nepalbauddhapariyattishiksha

पालि भाषाको कक्षा सञ्चालन भए सुनमा सुगन्ध नै हुने थियो

कृष्ण प्र. मानन्धर, बोधिचर्या परियत्ति केन्द्र

अन्तवार्ता

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको बनेपाको भोलाखाटोल वडा नं ७ (वर्तमान वडा नं ८) मा वि.सं.२०३४ माघ १५ गते पिता मंगलाल र माता कृष्णमाया मानन्धरका कान्छा सुपुत्रको रुपमा जन्मनु भएका कृष्ण प्रसाद मानन्धरले वर्तमान नेपालको आठौं संघनायक श्रद्धेय बोधिसेन महास्थविर ज्यूको अनुकम्पाबाट उपासक उपासिकाहरूलाई दिउँसो ४ बजेपछि हरेक हप्ताको एकदिन बौद्ध परियत्ति शिक्षा अध्यापन गराउने क्रियाकलापको शुरुवातसँगै वि.सं.२०७१ सालदेखि बोधिचर्या परियत्ति केन्द्रमा कक्षा १ देखि ७ को शुरुको महिनासम्म श्रद्धेय भन्तेज्यूमार्फत निरन्तर अध्ययन तथा त्यसपछि स्वअध्ययन एवं जुम अनलाइन कक्षाबाट अध्ययन गरी २०८० सालमा कोविद अन्तिम वर्ष पूरा गरी कोविद तहमा कक्षागत प्रथम स्थान ल्याउन सफल भएका थिए । हाल वहाँ हिमालय माध्यमिक विद्यालयमा शिक्षकको रुपमा कार्यरत हुनुहुन्छ भने बोधिचर्या परियत्ति केन्द्रका सचिवको रुपमा रही परियत्ति शिक्षकको रुपमा कार्य गर्दै रहनुभएको छ ।

१) परियत्ति सद्धम्म कोविदमा नेपाल अधिराज्यभर प्रथम हुनु भएको छ, कस्तो लागि रहेको छ तपाईंलाई ?

बुद्धशिक्षालाई अनौपचारिक शिक्षाको रुपमा निरन्तर १० वर्षको मिहेनतबाट सैद्धान्तिक तथा व्यावहारिक नैतिक शिक्षाको ज्ञान एवं १० दिने ध्यान शिविरको प्रयोगात्मक ज्ञान पाउने अवसर पनि प्राप्त भई बुद्ध शिक्षालाई नजिकबाट मनदेखि नियाल्ने अवसर नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा तथा मलाई १० दिने विपश्यना ध्यान गर्ने कार्यमा पूरै प्रबन्ध मिलाइदिनुहुने मेरा सहकर्मी परियत्ति शिक्षक एवं कल्याणमित्र सोनी बज्राचार्य ज्यूलाई पनि हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दै आफ्नो कोविद तहमा बोर्ड ल्याउने इच्छा पूर्ण भएकोमा अत्यन्तै हर्षित भएको छु। मिहेनतको फल मिठो हुन्छ भन्ने कुरालाई आत्मसात गर्न पाएको छु । यसले झन मलाई पछिका दिनमा गहन पूर्वक त्रिपिटकको अध्ययन गर्नमा उर्जा थप्ने काम समेत गरेको महसुस भएको छ।

२) तपाईंको सफलताको कारणहरू के हुन् ?

सर्वप्रथम मेरो परिवार, मेरा मावली पट्टिका कट्टर हिन्दू संस्कारमा हुर्कनु भएका मेरी पूजनीय हजूरआमा धनमाया मानन्धरलाई समेत थेरवादी बुद्धशासनमा श्रद्धा जगाईदिनुहुने, रुढिवादी समाजसँग लडेर सर्वप्रथम बुद्धशासनमा लाग्नु भएकी मेरी पूजनीय करुणामयी ममतामयी आमा, महायानमा झुकाव राख्नुहुने मेरा पूजनीय बुबा,श्रद्धेय वर्तमान नेपालका आठौं संघनायक भन्ते श्रद्धेय बोधिसेन महास्थविर ज्यू, बनेपा बोधिचर्या विहारमा बोधिचर्या ल्यायम्ह पुचःको सक्रियतामा वि.सं.२०६० सालमा बोधिचर्या परियत्ति केन्द्रको शुरुवात गर्नुहुने संस्थापक सदस्य ज्यूहरू, म लगायत मेरा परिवारलाई परियत्ति शिक्षा पढ्न हौसला प्रदान गर्नुहुने राजाराम श्रेष्ठ सर, पढाइमा एवं आचरणमा प्रतिस्पर्धीको रुपमा रहनु भएका मेरा सहपाठी एवं कल्याणमित्र सोनी बज्राचार्य ज्यू, कोरानाको बेलामा जुम अनलाइन कक्षाको शुरुवात गर्नुहुने तथा मलाई होस्टको रुपमा भूमिका निर्वाह गर्न सुवर्ण मौका प्रदान गर्नुहुने श्रद्धेय बोधिज्ञान महास्थविर ज्यू लगायत अनलाइन जुममार्फत कक्षा लिनुहुने सम्पूर्ण श्रद्धेय भन्ते ज्यूहरू, श्रद्धेय गुरुमाँ ज्यूहरू, बौद्ध विद्वान व्यक्तित्वहरू (आदरणीय त्रिरत्न मानन्धर सर, मदनरत्न मानन्धर सर) , परियत्तिको मेसेन्जर ग्रुपहरू, साथमा मेरा दाजुहरू, मेरी श्रीमती,छोराहरू मेरो यस सफलताका कारक तत्वहरु हुन् ।

३) तपाईंले त वकिल पास गर्नु भएको रहेछ तर तपाई किन यस व्यवसायतिर लाग्नु भएन ?

मैले एस.एल.सी.पश्चात २०५१ सालबाट २०५७ सालसम्म आइ.एल २ वर्ष र बी.एल.३ वर्ष पढेर नेपाल कानुन व्यवसायी परिषदबाट अधिवक्ता तहको लिखित परीक्षा र मौखिक परीक्षा उत्तीर्ण गरी २०५८ सालमा अधिवक्ताको लाइसेन्स(प्रमाणपत्र)लिएको थिएँ। यसै क्रममा अदालती काम कारवाहीमा हुने गरेका क्रियाकलापहरूलाई लगभग १५ दिन जति आफ्नै गुरुको ल फर्ममा काम गर्दा , नेपाल कानुन पत्रिकाको निर्णयहरूको अध्ययन लगायत अदालतका कामकारवाहीहरू प्रत्यक्ष रुपमा सर्वोच्च अदालत, स्थानीय काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला अदालतमा मुद्दाको तहकिकात हेर्दा त्यसले नैतिक आचरण गर्ने कार्यमा आफूलाई बाधा दिने प्रत्यक्ष अनुभव हुनाले यो पेशामा लाग्ने इच्छा भएन र अर्कोतिर एस.एल.सी.को लागि गणित विषयको ट्युसन पढाउने बानीले गर्दा लगायत विद्यालयबाट सोही विषयको अध्यापनको लागि बोलावट आएकोले विद्यालयमा शिक्षणको अवसर पनि मिलेकोले मनले नमानेको पेशाबाट म झन झन दूर हुँदै गएँ । साथै २०७१ सालदेखि परियत्ति शिक्षाको गहन अध्ययनको थालनीसँगै १० वर्षे अध्ययनको शुरुवात गर्दा यो पेशा(वकिल पेशा)मा नलाग्ने प्रण नैं गरेको छु।

४) तपाईंको परियत्ति केन्द्रमा पढाइ कसरी चलिरहेको छ ?

पहिला स्थानीय विद्यालयमा पनि एक दिन परियत्ति शिक्षक गएर अध्यापन गराउने परिपाटी शुरुवात भएकोमा बिचमा ग्याप भई बोधिचर्या विहारमा मात्र अध्यापन गराउने परिपाटी भएकोमा २०८० सालबाट एउटा नयाँ ट्रेन्डको शुरुवात यस परियत्ति केन्द्रका केन्द्राध्यक्ष श्रद्धेय बोधिसेन महास्थविर ज्यूसँग अनुमति लिनुभई यस संस्थाका अध्यक्ष मेरा आदरणीय दाई तेजप्रसाद मानन्धर ज्यूले पनौती बुद्ध विहारमा नमोबुद्ध ज्ञानमाला भजन गर्ने उपासक उपासिकाहरूलाई तथा वांख्यः ज्ञानमाला भजन खलःका भजनमा सहभागी हुनुहुने उपासक उपासिकाहरुलाई भने अर्कोतिर यस संस्थाका सदस्य संगिता शाक्य ज्यूले पनि दीपंकर मिसा पुचःको व्यवस्थापनमा त्यसका सदस्य तथा वहाँहरूका बालबालिकाहरूलाई परियत्ति शिक्षा पढाउने कार्यको थालनी भएको छ। जसले गर्दा अधवैंसे र वयोवृद्ध व्यक्तिहरूले पनि पढ्नमा अग्रसरता देखाएको कुरा २०८० सालको परीक्षा परिणामले पनि देखाएको छ।

बाँकी पृष्ठ ४ मा

४) वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा परियत्ति शिक्षाको विकासको गति कस्तो भइरहेको छ जस्तो लाग्छ तपाईलाई ?

वि.सं.२०२० बाट शुरु भएको परियत्ति शिक्षा वर्तमान समयमा देशमा विभिन्न विद्यालयहरुमा कोर्सको रुपमा सञ्चालन भइरहेको , भारतमा संकाश्य नगरमा समेत परियत्ति शिक्षाको पुस्तक पढाइ भइरहेको, जुम अनलाइन कक्षाले गर्दा नेपालमा मात्र नभई विश्वका विभिन्न मुलुकमा रहनुभएका नेपाली आमाबुबा, दाजुभाइ, दिदीबहिनीहरूले समेत पालि भाषा, अभिधर्म तथा परियत्तिको कोर्ससँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण विषयहरूको अध्ययन गर्ने तथा अनलाइन परीक्षा दिने सुनौलो अवसर मिलेको छ । जुम अनलाइन कक्षाको सबैभन्दा बढी लाभग्राही स्वयं म पनि एक हुँ । कोरोनाको समयबाट अनलाइन विद्यार्थी भर्ना गर्ने, परीक्षा फर्म भर्ने तथा रिजल्ट हेर्ने सफ्टवेयरको समेत विकास हुनु , परियत्ति शिक्षाको २०८०/०२/१५ गते ५ वर्षे रणनीतिक योजनाबाट विभिन्न उपसमितिहरू खडा भई क्रियाशील रुपमा काम अगाडि बढ्नु, बेलाबेलामा नेपालका काठमाडौं उपत्यकामा मात्र नभई उपत्यका बाहिरका ठाउँहरूमा प्रशिक्षक तालिमहरू हुनु, त्यसैगरी समयानुकुल पहिला कोविद हुन १० दिने ध्यान शिविर अनिवार्य बस्नुपर्ने प्रयोगात्मक परीक्षा भएकोमा अब कक्षा १ देखि नैं ध्यानको प्रयोगात्मक कक्षा अहिले ५ सम्म राखिएको छ भने अर्कोतिर कोविद गरेका विद्यार्थीहरूलाई थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीमा पालिमा स्नातकोत्तर (Masters) गर्ने अवसरको शुरुवात हुनु लगायत नयाँ पाठ्यक्रम अनुसार कक्षा ९ र १० मा सेमिनार पत्रको बुझाउनुपर्ने प्रावधानको व्यवस्था भई झन झन समयानुकुल सुधार भएको देख्दछु ।

५) बौद्ध परियत्ति शिक्षाको अध्ययनले तपाईमा कस्ता परिवर्तनहरू आएका छन् ?

म मेरी पूजनीय दिवंगत आमासँग विहार लगायत अरु ठाउँमा जाने क्रममा बुद्धपूजा, परित्राण,महापरित्राण पाठ गर्नुहुँदा सूत्रहरूको श्रवण त गरिन्थ्यो तर त्यसको अर्थ राम्ररी बुझेको थिइँन । तर बौद्ध परियत्ति शिक्षाको अध्ययन एवं अध्यापनको दौरानमा आफूलाई एउटा बुद्धशिक्षा अर्थात त्रिपिटकको अध्ययनबाट सही एवं यथार्थरुपबाट बुझ्ने अमूल्य अवसर प्राप्त भएको छ । त्यसै गरी पालि भाषाको अध्ययनलाई निरन्तर जारी राख्दा त्यसको ज्ञानले गर्दा अभिधर्मलाई बुझ्नमा हौसला मिलेको छ ।

त्यसैगरी १० दिने ध्यान शिविरले गर्दा सैद्धान्तिक ज्ञानलाई व्यावहारिक पक्षबाट अनुभूत गर्ने अभूतपूर्व अवसर मिलेको छ । वास्तविक रुपबाट मनलाई वशमा राख्ने तथा उदयव्ययको ज्ञानलाई ध्यान भावनाबाट बुझेर साँच्चै नै संवेदनाहरू त अनित्य रहेछन् भन्ने भावनाको बोध लगायत शील,समाधि र प्रज्ञाको तहगत विकासको चरणबारे जान्ने अवसर, त्रिलक्षण (अनित्य,दुःख र अनात्म) को ज्ञान पनि आफ्नै साँढे तीन हातको शरीरमा विपश्यना ध्यानले जान्ने अवसर पाएको छु। साथै परियत्ति शिक्षाको अध्ययनको क्रममा कर्म र कर्मफल प्रतिको विश्वासमा झन् निखारता आएको छ। यसकै कारणले गर्दा परिवार,समाज एवं आफ्नो कार्यक्षेत्रमा समेत अरुको विश्वासपात्रको रुपमा रहन पाएको छु । पहिला पहिला केही दुःख आपत आइपर्दा तुरुन्तै आँखामा आँशु झार्ने बानी थियो तर दुःख भनेको जन्म भएपछि आफूले नचाहेपनि आउने रहेछ भन्ने अवबोध गराएको छ । राग,द्वेष र मोहको जालबाट छुटकारा पाउने मार्गतिर लम्कनुपर्ने जीवनमा दुःख भएपनि सुख भएपनि त्यसलाई समतापूर्ण भावना (उपेक्षा)को भाव राख्नुपर्ने कुरा पनि सिक्न पाएको छु ।

६) विद्यालयमा पाउने शिक्षा र परियत्ति शिक्षामा तपाईले के फरक पाउनुभयो ?

विद्यालयमा प्रदान गरिने औपचारिक, अनलाइन कक्षाहरूले मानव जीवनमा विशेष गरी समाजमा प्रतिष्ठित हुने र धनार्जन गर्न सिकाउँछ भने परियत्ति शिक्षाले समाजमा शान्तिपूर्ण एवं स्वच्छ मन भएको मान्छेको रुपमा जिउन सिकाउँछ । मानिसहरूलाई धनार्जन गर्दै जाँदा त्यसले जीवनमा झन् झन् नजानिँदो तवरले दुःखको महासागरमा धकेल्छ भने परियत्ति शिक्षाले समाजमा असल आचरणबाट धन आर्जन गर्ने मार्ग तथा जीवन जिउने कला सिकाउँछ जसले वर्तमान जीवन एवं भावी जीवनलाई समेत सद्गतिमा लग्न पुलको रुपमा काम गर्दछ । वास्तविक रुपमा अनित्य,दुःख र अनात्मको ज्ञान परियत्ति शिक्षाले दिन्छ । वर्तमान वैज्ञानिक युगमा मानिस यान्त्रिक रुपमा रहन गई हरक्षण झुटो बोल्ने, इन्टरनेटको अनेक माध्यमबाट मानिसलाई ठगी गर्ने, फसाउने लगायत श्रीमान श्रीमतीबिच व्यभिचारको वातारण सृजना हुने , डान्स बार डिस्कोमा गएर धन एवं समयको दुरुपयोग गर्ने तथा प्राणी हिँसा गर्ने क्रियाकलापहरूको बढोत्तरी, आत्महत्याका घटनाहरूको वृद्धि भएको देखिन्छ । यस्ता समस्याहरूको समाधान परियत्ति शिक्षाको अध्ययन एवं व्यावहारिक प्रयोगले दिलाउँछ साथै आफ्नो परिवार, समाज, देश एवं विश्वमा नैं चतुर ब्रम्हविहार (मैत्री,करुणा,मुदिता,उपेक्षा) को विकास गराउने , चतुआर्य सत्य,आर्य अष्टाङ्गिक मार्गको शिक्षा प्रदान गर्दछ । त्यसले मानव जीवनलाई मानसिक,शारीरिक,बौद्धिक रुपमा विकसित बनाई परिष्कृत बनाइदिन्छ । जन्म,जरा,व्याधी,मरणरुपी भवसंसार चक्रबाट मुक्त भएको निर्वाणमा पुग्ने मार्गको ज्ञान दिन्छ ।

७) वर्तमान अवस्थामा परियत्ति शिक्षामा कमजोरीहरू छन् कि ?

परियत्ति शिक्षाको अध्ययनको क्रममा हेर्दा माथिल्लो तहको अर्थात कक्षा ९ र १० को पाठ्यपुस्तक प्रकाशन नहुनाले परीक्षामा कोर्स अफ स्टडीमा भएको र परीक्षामा आउने प्रश्नमा कहिलेकाहीं कोर्स बाहिरबाट पनि प्रश्न आउने देखिन्छ । यसलाई आगामी दिनमा कक्षा १० सम्मकै पाठ्यपुस्तक छपाई भएर त्यस्तो समस्याको समाधान हुनेछ भन्ने आशा राख्दछु। दीक्षान्त समारोहमा पहिला कोविद गरिसकेका सबै कोविद उपाधि धारीहरूलाई आमन्त्रण गरिएमा कार्यक्रमको शोभा अझ बढ्ने थियो । तालिम लिएका परियत्ति केन्द्रहरूले तालिमको प्रयोग कस्तो रुपमा गरिरहेका छन् भनी यथोचित समयमा अनुगमन एवं सुझावहरू दिन सकिएमा अझ परियत्ति शिक्षाको अध्ययन अध्यापनमा प्रभावकारिता आउने थियो ।

८) तपाईको आगामी भविष्यको योजना

बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उत्थानको आफ्नै बोधिचर्या परियत्ति केन्द्रको सञ्चालनमा निरन्तर लागि पर्नेछु । यो शिक्षा बुद्धबाट उपदेशित भएपनि यो धर्म, सम्प्रदाय , दर्शनबाट बिल्कुल अलग्ग रहेकोले यो शिक्षा हर व्यक्तिको लागि आवश्यक छ भएको कुरा अरु अरुमा पनि पुऱ्याउने, यो कुरालाई आफैले गर र अनुभव गरेर हेर्नलाई अभिप्रेरित गर्ने, पालि भाषाको अध्ययनमा एउटा सानो खुड्किला मात्र चढ्ने काम आफूबाट भएको छ त्यसलाई अझ अध्ययन गर्दै लाने, त्रिपिटकको अध्ययनलाई जारी राख्ने , ध्यान भावनाको समयोचित अभ्यास गर्ने र अरुलाई पनि सिकाउने, ज्ञानमाला भजन कर्मी एवं बुद्ध शिक्षामा श्रद्धा राख्नुहुनेलाई ज्ञानमाला भजन गाउने मात्र होइन त्यसको अर्थ बुझ्न र त्यसलाई व्यवहारमा ल्याएमा मात्र त्यसको सही उपयोग हुने कुराहरू बुझाउने, बौद्ध क्रियाकलाप एवं कार्यक्रमहरूमा संलग्न हुने, श्रद्धेय भन्ते तथा गुरुमाँहरूसँग आफूले नबुझेको कुराहरूबारे जिज्ञासा राख्ने र उहाँहरूबाट त्यसको जानकारी लिने कार्यहरू गर्दै जानेछु र राष्ट्रिय स्तरमा हुने परियत्ति अध्यापनको कार्यहरूमा पनि सक्दो सहयोग गर्नेछु । **भवतु सब्ब मंगलं**

नेपालका मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको आवश्यकता, संभावना र चुनौतिहरू

- सुश्री सबिता धाख्वा शाक्य, पिएच.डी.

१) पृष्ठभूमी

नेपालका बौद्ध जनजातिहरू मध्ये मगर समुदाय एक प्रमुख जनजाति हुन् । बुद्धकालीन समयमा पनि मगर जातिको अस्तित्व थियो भन्ने कुरा इतिहासमा पाइन्छ । नेपालको जनआन्दोलन पश्चात मगर समुदायले आफ्नो स्वपहिचान एवं ऐतिहासिकतालाई राम्ररी विश्लेषण गरी बुद्धधर्मलाई आत्मसात गरे । वि.सं २०५३ मा मगर बौद्ध सेवा समाज स्थापना भयो । वि स. २०५५ सालको मगर हरूको अन्तरर्राष्ट्रिय सम्मेलन र २०५७ मा मगर संघको सातौ महाधिवेशनले मगर जातिको पुर्ख्यौली, मौलिक धर्म बुद्धधर्म हो भन्ने पारीत गरेको थियो । जसले मगर समुदायको लागि अन्धविश्वास रहित यथार्थ सत्य तथ्यमा आधारीत धर्मको द्वार खुलेको मान्नु पर्दछ । त्यसपछि धरै मगरहरू बुद्धधर्ममा दिक्षित भईरहेको देखिन्छ । पढेलेखेका शिक्षित व्यक्तिहरू निश्चय नै एकदिन बुद्धधर्म तर्फ फर्कने छ भन्ने डा. भीमराव अम्बेडकरको भनाई मगर समुदायको लागि पनि सत्य सावित भएको छ । आज मगर समुदायमा परियत्ति शिक्षा अध्ययन गर्नेहरूको संख्या बढिरहेको छ, विपस्सना ध्यान गर्नेहरूको संख्या बढिरहेको छ, विभिन्न जिल्लाहरूमा बौद्ध विहारहरू स्थापना भईरहेका छन्, धरै भिक्षु, भिक्षुणी/अनागारिकाहरू हुनेहरूको संख्या पनि बढिरहेको छ । यसरी बुद्धधर्ममा आधारीत संस्कृति सभ्यतालाई टेकेर मगर समुदाय समृद्धितर्फ विस्तारै उकालो चढिरहेको देखिन्छ । मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षा अझ व्यापकरुपमा प्रचार हुने धेरै सम्भावना रहेको छ । त्यसैले नेपालका मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको आवश्यकता, संभावना र चुनौतिहरूको विश्लेषण गर्नु बर्तमान अवस्थामा सार्न्दभिक पनि देखिन्छ । यसमा मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षा किन आवश्यक छ ?, मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको अवस्था के छ ? मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षा प्रचारमा चुनौतीहरू के के छन् ? र मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षा व्यापकताका लागि सुझावहरू गरीएको छ ।

२) मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको आवश्यकता र संम्भावना

क) सहि धर्मको पहिचान गर्न

मगरहरूको धर्म बुद्धधर्म हो भनी घोषणा गरेता पनि बुद्ध शिक्षाको अज्ञानताले गर्दा धेरै मगरहरूले धर्मको दृष्टिले आफ्नो पहिचानमा शंका उपशंका गरीरहेका छन् । बुद्धधर्मको अनुसरण गर्नु भनेको पुर्खाको धर्म छोड्नु र हिन्दु धर्म परिवर्तनका रुपमा बुझ्ने गरेको पाईन्छ । कसै कसैले त थेरवाद बुद्धधर्मलाई क्रिश्चियन धर्म जस्तै नयाँ धर्मको रुपमा साच्ने पनि गर्दछ । अज्ञानताको कारणले विरोध आलोचना गरीरहेको छ ।

यी अन्योलको भ्रम चिर्न र सत्य धर्म के हो ? सहि धर्म पहिचान गर्न परियत्ति शिक्षाले मद्दत गर्दछ । वास्तबमा शान्ति नायक भगवान् बुद्ध नेपालका एक सुपुत्र, राष्ट्रिय विभूति, अनि विश्व कै ज्योती हुन् । उहाँले देखाउनु भएको उपदेश यति प्रभावकारी र व्यावाहारिक छ की आजको एक्काइसौ शताव्दीको आधुनिक युगमा पनि मानव धर्मको रुपमा स्विकारिएका छन् । आज बुद्ध शिक्षा संसारको ठूलो भूभागमा तिब्र गतिले फैलिएको छ । यसको मुख्य कारण विश्लेषण गरेर हेर्दा बुद्ध शिक्षामा निहित शील सदाचार, अहिंसा, मैत्री, करुणा, समता जस्ता गुणधर्महरू व्याप्त भएकोले हो जुन शान्ति र समुन्नत समाजका लागि पूर्वाधार तत्वहरू हुन् । साँच्चै भन्ने हो भन्ने बुद्धधर्म जाति वा संम्प्रदाय विशेषको धर्म पनि होईन । यो त सर्वकालिन सर्व हितेषी सार्वजनिक मानव धर्म हो । छब्बीस सय वर्ष पुरानो नेपालमा जन्मिएको आदिवासी मूल धर्म नै बुद्धधर्म हो । त्यसैले यस्ता बुद्धधर्मवाट विमूख हुनु परेमा मगर समुदाय भित्र व्यक्तिगत जीवन उन्नति र समाज उत्थानमा ठूलो हानी हुन सक्ने तथ्यलाई नकार्न सक्दैन ।

ख) बाल बालिका र युवाहरूलाई नैतिक सम्बन्धि चेतना जागरण गर्न

आज विद्यालयले दिईने शिक्षाले शिक्षित हुने, चलाख हुने तरीका विद्याथीहरूलाई प्रशस्त सिकाएको छ, परन्तु नैतिक आचरण सुधार हुने उचित शिक्षा दिनमा भने कमि नै भएको देखिन्छ । अर्को अर्थमा विद्यार्थीहरू नैतिक आचरण प्रर्वधन हुने सहि शिक्षाबाट बञ्चित हुनु परिरहेको छ । परिणाम स्वरुप विद्यार्थीहरूले राम्रो र नराम्रो आचरण छुट्याउन नसक्ने भई कुलतमा फस्ने सम्भावना बढि हुने, आमाबुबा, गुरुवर्गहरूमा, मान्यवर एवं जेष्ठहरूलाई आदर गौरव राख्ने आदत नहुने, शील सदाचारमा कमि हुने वा अनैतिक कर्म हावी हुने, मैत्री करुणा र सद्भावना जस्ता मानवीय गुणहरूको अभाव हुने हुन्छ । जीवन सफलताको लागि सहि रुपमा ब्याख्या भएको नैतिक शिक्षाको अध्ययन आवश्यक छ । तसर्थ यस्तो शिक्षा मगर समुदायका विद्याथीहरू, युवावर्गहरूलाई बच्चा बेलादेखि अध्ययन् गर्ने अवसर दिएमा सानै उमेर देखि उनिहरू नैतिकवान चरित्रवान बन्नमा सहयोग मिल्दछ । परियत्ति शिक्षाले विद्याथीहरूमा नैतिक आचरण बृद्धि भएको विभिन्न मूल्यांकन/अध्ययन अनुसंन्धानवाट प्रमाणित भईसकेको छ । विभिन्न अध्ययनले पनि स्कुलका विद्यार्थीहरूलाई परियत्ति शिक्षाले धेरै फाइदा पुर्याएको कुरा पुष्टि भएको छ । यस्तो नैतिक शिक्षावाट विमुख हुनु व्यक्ति, समाज र देशको लागि नै ठूलो हानि हो । अतः वर्तमान अवस्थामा मगर समुदायमा परियत्ति शिक्षाको अध्ययन व्यापक बनाउन अति आवश्यक र सान्दर्भिक भएको छ ।

ग) अन्धविश्वासमा आधारीत नराम्रो संस्कारहरू परिवर्तन गर्न

मगर समुदायमा भएका राम्रा संस्कारहरूलाई निरन्तरता दिन तथा नराम्रो कुरिति कुसंस्कारहरूलाई सम्यक आचरणमा रुपान्तरण गर्न परियत्ति शिक्षाले मद्दत गर्दछ । धर्मको नाममा अन्धविश्वास पनि समाजमा व्याप्त छ । असल आचरणको पालन गर्नु धारण गर्नु सही अर्थमा धर्मको अभ्यास गर्नु हो । यही सभ्य समाजको आधार पनि हो । तर हामी धर्मका सही आचरण हिसाबले पछाडि नै छौ । पूजाआजा गर्ने, मन्दिर जाने, कर्मकाण्ड गर्ने सस्कृतिलाई मात्र हामी धर्म सम्झिराखेका हुन्छौं । धर्म भनेको मरिसकेपछि स्वर्गलोक प्राप्तिको लागि मात्र ठान्छौ । बुढेसकालमा मात्रै धर्म गरे पुग्छ भन्ने ठान्छौं । खराब काम गरे पनि कुनै देवी देवता पुकार्यौ भने पाप नाश भएर

बाँकी पृष्ठ ६ मा

जान्छ भन्ने धारणा छ । असल कामको फल, खराब कामको फल हामी आफैले भोग्नु पर्ने कुरालाई नबुझी पाप मोचनको कुनै विधि तर्फ अग्रसर हुन्छौं । खराब नैतिक काम गरेर पनि पाप मोचन गर्न सक्ने धारणाले गर्दा अनैतिक, खराब काम गर्न पनि पछि हट्दैनन् । वास्तवमा सही धर्ममा अन्धविश्वासलाई ठाउँ नै हुदैन । यी तथ्य कुराहरू शिक्षित मगरहरूले बुझिसकेका छन् । बौद्ध संस्कार पद्दति नै "मगर संस्कार पद्दति" भईसकेको छ । यो संस्कार पद्दतिको रुपमा देशभर र विश्वभरी मगर समुदायमा आज पर्यन्त निरन्तर रुपमा लागू र अभ्यास भईरहेको छ र यो क्रम दिनानुदिन बढ्दो छ ।

घ) संस्थागत रुपमा अगाडि बढ्न

भगवान बुद्धले व्यक्तिगत भन्दा पनि संघलाई नै महत्व दिनुभएको छ । त्यस्तै कुनै पनि काम एकत्रित भई सामुहिक भावनाले गर्नु सुखकर हो भनी बुद्धले भन्नु भएको छ । बुद्धकालीन समयमा संघ स्थापना भएपछि नै बहुजन, हिताय बहुजन सुखायको काममा तिब्रता आउन मद्धत भएको थियो । यी कुरालाई परियत्ति शिक्षाको विकासमा लाग्नेले आत्मासाथ गर्नु पर्दछ । मगर समुदायमा परियत्ति केन्द्रहरू सबल भएमा तिनीहरूले गर्ने क्रियाकलापमा दिगो रूपमा निरन्तरता पाउनको साथै व्यापक रुपले अगाडि बढाउन सकिने भएकाले परियत्ति शिक्षाको प्रचार प्रसारका लागि संस्थागत बिकासका विविध पक्षहरूमा जोड दिनु आवश्यक छ । परियत्ति शिक्षाको संस्थागत विकासले समाज उत्थानमा समेत राम्रो प्रभाव पार्न सक्दछ ।

ङ) जनशक्तिहरू एवं नेतृत्व बर्ग उत्पादन गर्न

परियत्ति शिक्षावाट शिक्षित जनशक्तिहरू उत्पादन हुन्छ जुन परियत्ति शिक्षाको प्रचार प्रसार मा ठूलो योगदान दिन सक्छन् । परियत्ति शिक्षामा परियत्ति सद्धम्म कोविद हासिल गरेका व्यक्तिहरू परियत्ति विकासको लागि ठूलो जनशक्ति हुन् । उनीहरूलाई परिचालन गर्न सकेमा परियत्ति शिक्षाको अझ व्यापक रुपले प्रचार प्रसार हुन सक्ने देखिन्छ । परियत्तिवाट उत्पादित जनशक्तिहरू शिक्षकको रुपमा, विभिन्न सघसस्थाको नेतृत्व तहमा रहेको, लेखन तथा अनुसंन्धान एवं समाज विकासमा पनि योगदान दिई रहेको अनुसंन्धाले देखाएको छ ।

च) समग्र समाज उत्थान गर्न

बुद्धले बोधिज्ञान प्राप्त गरिसकेपछि ४५ वर्षसम्म बहुजनहित र बहुजन सुखको निमित्त विभिन्न ठाउँमा चारिका गर्नु भयो । यसरी ४५ वर्ष सम्म विभिन्न व्यक्तिहरुलाई दिनु भएको उपदेश वा सम्पूर्ण बुद्ध वचन त्रिपिटकमा संग्रहीत छन् । शुसासन प्रवर्धन, नेतृत्व विकास, संस्थागत विकास, लैगिक समानता, आर्थिक विकास जस्ता समाज विकासको निमित्त दिनु भएका उपदेशहरू पनि त्रिपिटकमा प्रशस्त छन् जुन परियत्तिको अध्ययनका विषयबस्तुहरू हुन् । तसर्थ परियति शिक्षा अध्ययनले समग्र समाज उत्थान गर्न दिशा बोध गराउँछ ।

३) मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको अवस्था

परियत्ति शिक्षाको स्थापना काल वि.सं २०२० देखी हाल सम्म आउँदा ६० वर्ष भित्र विभिन्न तहमा अध्ययनवाट लाभान्वित विद्याथीहरूको संख्या : ६८,८९२ जना रहेको छ । जसमा ५१९ जना परियत्ति सद्धम्मपालक र २०१ जना परियत्ति सद्धम्मकोविद उपाधिधारी जनशक्ति उत्पादन भईसकेका छन् । जम्मा १४० केन्द्रहरू मध्ये मगर समुदायको मात्र लिदाँ ६७ वटा (सकिय र निस्क्रिय गरी) परियत्ति केन्द्रहरू भैसकेका छन् भने विभिन्न तहमा अध्ययन गर्नेको संख्या १२५६ जना छन् । जस मध्ये ३० जना परियत्ति सद्धम्म पालक उपाधि र १० जना परियत्ति सद्धम्म कोविद रहेका छन् । सातै प्रदेशमा मगर समुदायका परियत्ति केन्द्रहरू स्थापना भएका छन् । यसरी परियत्ति केन्द्रहरूको संख्यामा बृद्धि, विद्याथी सख्या बृद्धि हुनु सकारात्मक पक्ष हो भने गुणात्मक हिसावले गुणस्तरीय परियत्ति शिक्षाका लागि मगर समुदाय अन्तर्गत दक्ष शिक्षक शिक्षिकाहरू हुनु र परियत्ति केन्द्रहरूको संस्थागत विकासमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४) मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षा प्रचारमा चुनौतीहरू

मगर समुदायमा बौद्ध परियत्ति शिक्षा प्रचार हुने व्यापकरुपमा सम्भावना भएता पनि केहि संम्भावित चुनौतीहरू पनि सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ । ती संम्भावित चुनौतीहरू तल दिईएको छ :

क) धर्मको सहि पहिचानमा अलमलिनु
ख) अन्य धर्मावलम्बीहरूसँग प्रतिस्पर्धा
ग) गुणस्तरीय शिक्षा प्रदानमा समस्या
घ) सक्षम जनशक्ति (शिक्षक शिक्षिकाहरू)को अभाव
ङ) पाठ् पुस्तक सुलभ तरिकाले उपलब्ध हुन नसक्नु
च) बृहत रुपमा परियत्ति शिक्षालाई प्रचार गर्न स्रोत साधनको अभाव
छ) परियत्ति केन्द्रहरूको संस्थागत विकास नहुनु ।

५) निष्कर्श

आफ्नो ऐतिहासिकतालाई राम्ररी विश्लेषण गरी सहिढंगले स्वपहिचान गरेर मगर समुदायले बुद्धधर्म अपनाएको कारणले गर्दा धर्म संस्कृतिलाई परिमार्जन गर्ने, परियत्ति शिक्षा अध्ययन गर्ने, सहि धर्मको अभ्यास गर्नको लागि मगर समुदायलाई बाटो प्रशस्त भएको छ । परियत्ति शिक्षा नैतिक आचरण प्रवर्धन गर्ने वा जीवनको मूल्य अभिबृद्धि गर्ने शिक्षा हो । समुदायमा शान्ति र संमृद्धि हुने कुरा निकै हद सम्म त्यहाँका मानिसहरूको शिक्षितपन एवं अनुशासनमा भर पर्दछ । समाजमा हुने विभिन्न विकृति, झैझगडा, अन्याय, अत्याचार, भ्रष्टाचार आदि अवस्था सृजना हुनुका विभिन्न कारणहरूमा मुख्यत: मानिसहरूमा नैतिकताको अभाव प्रमुख कारक तत्वको रुपमा देखिएको छ । तसर्थ शान्त र संबृद्ध समुदायको रूपमा रुपान्तरण गर्न मानवीय चरित्र विकास हुनु नितान्त आवश्यक छ । असल नागरिक हुन, आ-आफ्नो ब्यावसायिक एवं पेशागत जीवनमा उन्नति एवं नैतिकता कायम गर्न, समाज विकास गर्न औपचारीक शिक्षाले मात्र पर्याप्त छैन । यस कुरालाई आत्मसाथ गरी मगर समुदायमा परियत्ति शिक्षाको ब्यापकरुपमा प्रचार प्रसार हुनु अति नै खाँचो छ जुन समग्र मगर समुदायको विकासको बलियो आधारशिला पनि हो ।

६) मगर समाजमा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उत्थानका लागि गर्नु पर्ने केहि सुझावहरू

मगर समाजमा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उत्थानका लागि गर्नु पर्ने केहि सुझावहरू बुँदागत रुपमा तल उल्लेख गरिएको छ :

- मगर बौद्ध सेवा समाजको आफ्नो विभिन्न कार्यक्रमहरूमध्ये परियत्ति शिक्षालाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने ।
- परियत्ति शिक्षा उत्थानका लागि वृहत योजना एवं नीति बनाई कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्नु पर्ने ।
- परियत्ति जागरण टोली बनाई परियत्ति सम्बन्धि मगर समुदायमा चेतना जगाउन विभिन्न जागरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी परियत्तिको केन्दहरू विस्तार गर्ने ।
- स्थानीय शिक्षक शिक्षिकाहरूलाई प्रशिक्षण तालिम दिई मगर समुदायमा रहेका सरकारी एवं नीजि विद्यालयहरूमा परियत्ति शिक्षालाई विस्तार गर्ने ।

- बढ्दो परियत्ति विद्यार्थीहरूको संख्या र केन्द्रलाई मध्यनजर गरी मगर समुदायवाटै प्रमुख प्रशिक्षक (Master Trainer) उत्पादन गर्ने ।
- परियत्ति शिक्षा प्रचार प्रसारमा लाग्ने व्यक्तिमा जनसमूह परिचालन गर्नको लागि सामाजिक परिचालन सम्बन्धी क्षमता विकास हुनुपर्दछ । परियत्ति केन्द्रहरूमा गरिरहेको काममा संस्थागत ढंगले प्रभावकारीता ल्याउन अगुवाइ गरिरहेका व्यक्तिहरूको नेतृत्व सम्बन्धी क्षमता विकास गर्नुपर्ने ।
- परियत्ति शिक्षा प्रचार प्रसारका लागि मगर बौद्ध सेवा समाजकाको केन्द्रमा सामूहिक कोष खडा गर्ने ।
- मगर समुदायमा कोविद हासिल गरेका व्यक्तिहरू परियत्तिको विकासको लागि ठूलो जनशक्ति भएको हिसाबले परियत्ति शिक्षाको संरक्षण सम्बर्द्धन तथा विकासको लागि उनीहरूलाई परिचालन गर्नु पर्ने ।
- आजको युग सूचना प्रविधि (Information technology) को युग हो । तसर्थ यस प्रविधि सम्बन्धि ज्ञान भएन भने विकास पछाडि धकेलिन्छ । तसर्थ परियत्तिमा संलग्न व्यक्तिहरूलाई सूचना प्रविधिमा पहुँच बढाउन क्षमता अभिबृद्धि गर्नुपर्ने ।
- मगर समुदायका विद्यार्थीहरूलाई चित्त शुद्धताका लागि ध्यान शिविरहरूमा भाग लिन प्रोत्साहन गर्ने ।
- परियत्ति शिक्षामा विद्यार्थीहरूको हौसला बढाउन बेलाबखतमा परियत्ति विद्यार्थीहरूको भेला आयोजना गर्ने ।
- विद्यार्थीहरूको परियत्ति शिक्षा अध्ययनमा उत्साह जगाउन हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता, बक्तृत्व कला, चित्रकला प्रतियोगिता जस्ता अतिरीक्त कृयाकलापहरू सञ्चालन गर्नमा मगर बौद्ध सेवा समाजले परियत्ति केन्द्रहरूलाई पहल गर्ने ।
- नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको प्रधान कार्यालयसँग राम्रो सम्बन्ध राखी मगर बौद्ध समाजले परियत्ति केन्द्रहरूको अनुगमन एवं विकासका लागि पहल गर्ने ।

सन्दर्भ ग्रन्थ सुचि

- गुभाजु, तिलकमान, बुद्धधर्म र आदिवासी जनजाति, पोखराः धर्मोदय सभा, वि.सं. २०७४
- गुर्मछान मगर, भिम बहादुर, 'के मगरहरूले गर्ने थेरवादी बौद्ध संस्कार कर्म पुरेत्याई वा पुरेतवाद हो
त ?' आशिका, बर्ष ३, अंक, ३, काठमाण्डौः नेपाल मगर बौद्ध सेवा समाज संघिय परिषद, २०७९ ।
- पुनमगर टि. बि., 'थेरवाद बुद्धधर्म-संस्कृति र यसको सही अभ्यास' आशिका, बर्ष ३, अंक, ३, काठमाण्डौः नेपाल मगर बौद्ध सेवा समाज संधिय परिषद, २०७९ ।
- प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिमको प्रतिवेदन, नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा केन्द्रिय कार्यालय, विश्व शान्ति विहार, काठमाण्डौं, २०८० ।
- शाक्य, सुवर्ण, नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा स्मारिका, ललितपुरः नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा रजतजयन्ती समारोह समिति ललितपुर, २०४५ ।

(प्रस्तुत लेख नेपाल मगर बौद्ध सेवा समाजको राष्ट्रिय भेला तथा बुद्धिजीवि अन्तकिया कार्यकम २०८० चैत्र १ मा प्रस्तुत गरीएको कार्यपत्रको आधारमा तयार गरीएको हो)

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको ५ वर्षे ....

पाँच वर्षको लक्ष्यको सूचकहरूः क) ५ वर्षको अन्तमा परीक्षामा उत्तीर्ण हुने विद्यार्थीको संख्या ६,००० जना, ख) कोविद उपाधि हासिल गर्नेको संख्या ३०० जना, ग) विभिन्न जिल्लामा १५० वटा सकृय केन्द्रहरूको विस्तार गर्ने रहेको छ ।

यो रणनीतिक योजनाको आधारमा यस बर्षको प्रगति अनुसार हाल सम्ममा परियत्ति सद्धम्म कोविदको उतिर्णको संख्या २३५ र परियत्ति सद्धम्म पालकको उतिर्णको संख्या ४५८ जना रहेको छ । यस बर्षमा विभिन्न तहमा उत्तीर्ण विद्यार्थीको संख्या ३९५३ रहेको छ भने १२८ वटा केन्द्रहरु सकृय छन् ।

सो रणनीतिक योजनाको प्राप्तिका लागि नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा अन्तर्गतका पाँच उपसमितिहरू

१. शिक्षक शिक्षिका शिक्षण व्यवस्था उपसमिति,
२. पाठ्यक्रम निर्माण तथा पाठयपुस्तक प्रकाशन उपसमिति
३. परीक्षा तथा दीक्षान्त उपसमिति,
४. सूचना तथा प्रचार प्रसार उपसमिति र
५. अनुसन्धान उपसमिति सकृय रहेका छन् ।

शिक्षक शिक्षिका शिक्षण व्यवस्था उपसमितिले "असल जीवनका लागि परियत्ति शिक्षा (नैतिक शिक्षा) को आवश्यकता र उपादेयता" सम्बन्धि विद्यालयहरुको लागि सचेतना कार्यक्रम गरेको थियो । उक्त कार्यकममा प्रिन्सिपल र शिक्षक शिक्षिकाहरु गरी जम्मा ५० जनाको सहभागि थियो । त्यस्तै नेपालगन्जमा ३० वटा विद्यालयका शिक्षक शिक्षिकाहरुलाई प्रशिक्षक तालिमको आयोजना गरेको थियो ।

अनुसंन्धान उपसमितिले शील सम्बन्धि अनुसंन्धनात्मक लेख एवं निबन्धहरु समावेश गरी परियत्ति प्रवाह पत्रिका प्रकाशन गरिएको थियो । त्यस्तै यस समितिले कोविद मध्यम वर्षका विद्यार्थिहरुको लागि कक्षापत्र र गोष्ठी पत्र लेखन तालिम सम्पन्न गरिएको थियो । सोहि अनुसार विद्याथीहरुले पनि यस वर्ष देखि कक्षापत्र लेखन र गोष्ठीमा प्रस्तुतीकरण गर्ने कार्य प्रारम्भ भयो ।

पाठ्यकम उपसमितिले कोविद प्रथम, मध्यम र अन्तिम वर्षको पाठ्यकम आधारमा पाठ्यपुस्तक तयार गरी छाप्नको लागि तयारी अवस्थमा रहेका छ ।

परीक्षा तथा दीक्षान्त उपसमितिले बुलेटीनमा प्रकाशन भएअनुसार निर्धारित समयमा परीक्षा संचालन गरी परीक्षा नतिजा पनि निर्धारित समयमा नै प्रकाशित गरिएको थियो । उक्त परीक्षाको लागि १२८ केन्द्रबाट ५४८७ परीक्षार्थीहरुले आवेदन दिएका थिए भने ३९५३ विद्यार्थीहरु उत्तीर्ण भएका थिए । दीक्षान्त समारोह पनि निर्धारित समयमा भएको छ ।

त्यस्तै सूचना तथा प्रचार प्रसार उपसमितिले विभिन्न ठाउँमा परियत्ति शिक्षा सम्बन्धि जागरण कार्यकम तथा चित्र लेखन तालिम सम्पन्न गरेका थिए ।

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको ५ वर्षे रणनीतिक योजनालाई कार्यान्वयनमा संलग्न सबै सरोकार पक्षहरू समेटेर निरन्तर अनुगमन गरेमा यस योजनालाई जीवन्त बनाउनको साथै नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षालाई भविष्यमा अझ संस्थागत ढंगले अगाडि बढाउन सक्ने कुरामा नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा विश्वस्त छ ।

श्री शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालयको संक्षिप्त चिनारी

- **देवेन्द्र बज्राचार्य**
परियत्ति संचालक, श्री शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालय

बुद्धत्व प्राप्ति पछि भगवान् बुद्धले बहुजन हित र सुखको लागि ४५ वर्षसम्म गाउँ गाउँ र नगर नगरमा चारिका गर्नुभई धर्म प्रचार गर्नुभयो । वहाँको महापरिनिर्वाण पश्चात् वहाँको धर्मलाई वहाँकै शिष्यहरुले कण्ठस्थ गरी गुरु शिष्य परम्परा अनुसार अगाडि बढाउँदै लगे र समय समयमा संग्रह र शुद्धिकरण हेतु संगायना पनि गरिरहे । ई.पू. ७९ तिर श्रीलंकाको राजा वट्टगामिनी अभयको पालामा श्रीलंकाको आलोक विहारमा चौथो संगायना भयो । भिक्षु रक्खित महास्थविरको सभापतित्वमा ५०० भिक्षुहरुको सहभागितामा भएको उक्त संगायनामा त्रिपिटकलाई तालपत्रमा कुँडि लिपिवद्ध गरियो । पुस्तकारुढ संगायनाको नामले परिचित यस संगायनामा त्रिपिटकलाई सय पल्ट पढी शुद्ध गरियो । जुन तालपत्र अहिलेसम्म विद्यमान रहेको छ र यो नै बौद्धहरुको मुख्य ग्रन्थको रुपमा रहेको छ । हाल आएर त्रिपिटक ग्रन्थ धेरै भाषामा अनुवाद भईसकेको छ । ८४,००० धर्मस्कन्धहरुको संगालो रहेको त्रिपिटकलाई अध्ययन गर्नु नै परियत्ति शिक्षाको अध्ययन गर्नु हो ।

श्रद्धेय सुशिला गुरुमां र बौद्ध उपासक धर्मरत्न 'त्रिशुली' को अनुरोधलाई स्वीकार गरी श्रद्धेय बुद्धघोष भन्तेको प्रयासमा नेपालमा वि.सं. २०१९ सालमा त्रिशुलीको सुगतपुर विहारमा परियत्ति शिक्षाको सुरुवात भयो । वि.सं. २०२० सालमा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघबाट यस परियत्ति शिक्षालाई अनुमोदन गरी तत्कालिन अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष श्रद्धेय भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरको ६४ औं जन्मोत्सव अक्षय तृतीयाको दिनमा उद्घाटन गरी रेडियो नेपालबाट औपचारिक रुपमा नेपालमा परियत्ति क्षिा शुरु भएको समाचार प्रसारण भयो । तत्कालिन अवस्थामा नेपालमा ८ वटा केन्द्रहरुमा परियत्ति शिक्षाको अध्ययन अध्यापन हुन्थ्यो, ति हुन् - १) सुमंगल विहार, ल.पु. २) श्री शाक्यसिंह विहार, ल.पु. ३) प्रणिधिपूर्ण विहार, बलम्बु ४) गणविहार, काठमाडौं ५) आनन्दकुटी विद्यापीठ, काठमाडौं ६) आनन्द विहार, तानसेन ७) सुगतपुर विहार, त्रिशुली र ८) शाक्यमुनि विहार, भोजपुर ।

दिवंगत श्रद्धेय संघनायक प्रज्ञानन्द महास्थविरको प्रेरणा र संयोजकत्वमा श्री शाक्यसिंह विहारमा वि.सं. २०२० सालमा परियत्ति शिक्षा स्थापना भई दि. ज्ञाणशीला गुरुमां र श्रद्धेय सत्यशीला गुरुमांको अथक प्रयासमा यसले निरन्तर गति लियो । जुन हालसम्म निरन्तर रुपमा संचालनमा रहेको एक मात्र केन्द्र रहेको छ । यस शिक्षालयको परियत्ति संचालनको कालखण्डलाई चार खण्डमा विभाजन गर्न सकिन्छ ।

१) प्रथम खण्ड - वि.सं. २०२० सालदेखि वि.सं. २०३८ सालसम्म यस शिक्षालयलाई दि. ज्ञाणशीला गुरुमां र श्रद्धेय सत्यशीला गुरुमांले संचालन गर्नुभयो । सिमित विद्यार्थी संख्या, व्यवस्थित कक्षा कोठाको अभाव, भौतिक श्रोत साधनको कमीको बाबजूद श्रद्धेय गुरुमांहरुले अति दुःख कष्ट गरी यस शिक्षालयलाई निरन्तरता दिइरहे । स्मरण रहोस् स्थापना काल वि.सं. २०२० सालमा शिक्षालयमा प्रारम्भिक प्रथम, द्वितीय र तृतीय गरी ३ वटा कक्षाहरु संचालनमा रहेको थियो भने यस सालमा १५ जना विद्यार्थीहरु उत्तीर्ण भएका थिए । वि.सं. २०२० साल देखि २०३८ सालसम्मको प्रथम खण्डमा सबैभन्दा बढी विद्यार्थी वि.सं. २०२१, २०२४ र २०३० सालमा २२/२२ जना विद्यार्थीहरु उत्तीर्ण भएका थिए ।

२) द्वितीय खण्ड - वि.सं. २०३९ सालदेखि वि.सं. २०४४ सालसम्म यस शिक्षालयलाई तत्कालिन श्रामणेर तिक्खिन्द्रिय (हाल राकेश अवाले) ले संचालन गर्नुभयो । यस समयमा कक्षा कोठाहरु व्यवस्थित गर्ने, भौतिक श्रोत साधनहरु जुटाउने, वार्षिक उत्सव मनाउने चलन, आर्थिक श्रोत जुटाउने र यहि क्रममा शिक्षालयको नाम श्री शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालय नामाकरण गर्ने कार्य भए । यस खण्डमा सबैभन्दा बढी वि.सं. २०४१ सालमा १२४ विद्यार्थीहरु उत्तीर्ण भए ।

३) तृतीय खण्ड - वि.सं. २०४५ सालदेखि २०५६ सालसम्म यस शिक्षालयलाई श्रद्धेय ज्ञाणवती गुरुमांले संचालन गर्नुभयो । यस समयमा संचालक समिति गठन, वार्षिक उत्सवमा प्रतिवेदन पेश गर्ने, प्रेरणा पुरस्कार दिने, अक्षय कोषको स्थापना आदि कार्यहरु भए । यस खण्डमा सबैभन्दा बढी वि.सं २०५० सालमा ७८ जना विद्यार्थीहरु उत्तीर्ण भएको र वि.सं. २०४५ सालमा रेकर्ड रहने गरी १४ जना विद्यार्थीहरुले बोर्ड स्थान प्राप्त गरेका थिए ।

४) चौथो खण्ड - वि.सं. २०५७ सालदेखि हालसम्म श्री देवेन्द्र बज्राचार्यले यस शिक्षालयलाई संचालन गरिरहनु भएको छ । यस समयमा आधुनिक भौतिक श्रोत साधन कम्प्युटर, प्रिन्टर, प्रोजेक्टर, ह्वाइट बोर्ड आदिको व्यवस्था/शिक्षक शिक्षिका, बोर्ड, क्लास टपरहरुलाई नगद पुरस्कारको व्यवस्था/ ११ औं नेपाल मण्डलव्यापी बौद्ध वक्तृत्वकला पर्व, ३९ औं ल.पु. जिल्लाव्यापी हाजिरजवाफ प्रतियोगिता, बौद्ध चित्रकला प्रतियोगिता र ३४ औं

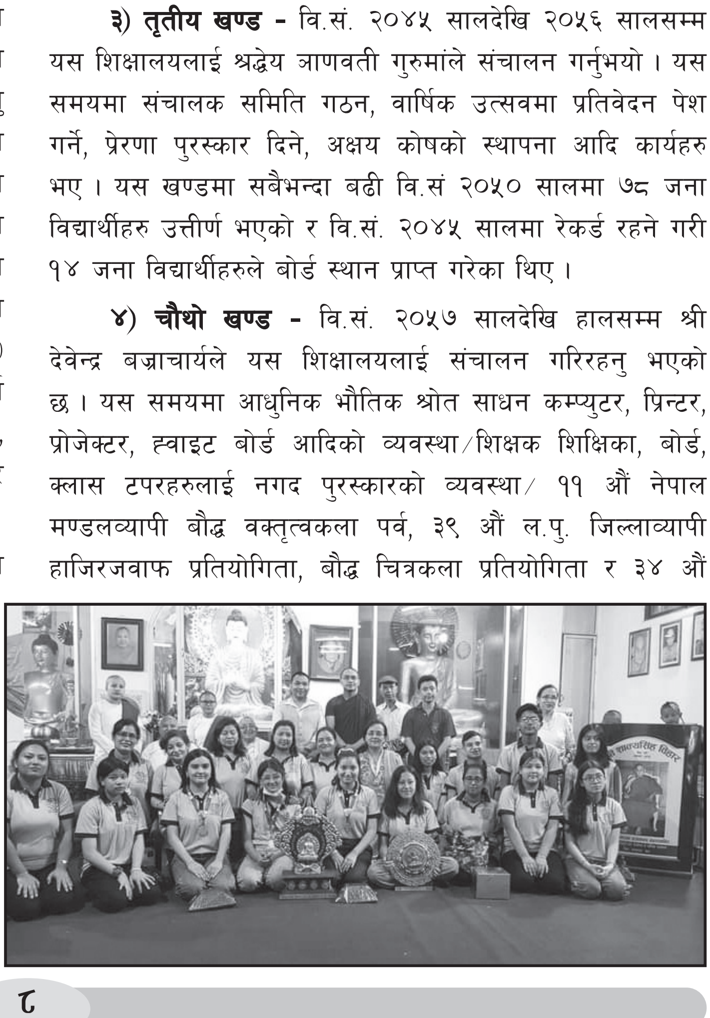

परियत्ति वक्तृत्वकला प्रतियोगिताको आयोजना गर्ने कार्य/प्रज्ञानन्द छात्रवृत्ति र शाक्य छात्रवृत्ति प्रदान/बौद्ध चित्रकला प्रशिक्षण/भन्ते गुरुमांहरुलाई शिक्षक शिक्षिकाहरुबाट भोजनदान/परियत्ति सँग सम्बन्धित कागजपत्रहरुलाई फाइलिङ्ग गरी संरक्षण गर्ने/अक्षय कोषको वृद्धि गर्ने/सद्धम्मपालक उपाधि देखि कोविद अन्तिम सम्मको माथिल्लो तहका कक्षाहरु नियमित रुपमा संचालन गर्ने आदि कार्यहरु भए । यस खण्डमा सबैभन्दा बढी वि.सं. २०७० सालमा १२६ जना विद्यार्थीहरु उत्तीर्ण भएका थिए भने वि.सं. २०५९ सालमा ६ जनाले बोर्ड स्थान प्राप्त गरेका थिए ।

यस शिक्षालयका थप महत्वपूर्ण गतिविधिहरु निम्नानुसार छन् :

१) यस शिक्षालयबाट हालसम्म २० जना भन्दा बढीले परियत्ति सद्धम्म कोविद उत्तीर्ण गरिसकेका छन् ।

२) यस शिक्षालयले ललितपुर जिल्लाव्यापी बौद्ध हाजिरीजवाफ प्रतियोगिता ६ पटक (वि.सं. २०४८, २०५०, २०५४, २०६७, २०७८, २०७९) सम्म प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

३) यस शिक्षालयले नेपालमण्डल व्यापी बौद्ध वक्तृत्वकला पर्वमा चार पटक (वि.सं. २०६७, २०६८, २०६९, २०७०) सम्म सर्वोत्कृष्ट स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

४) यस शिक्षालयले परियत्ति वक्तृत्वकला प्रतियोगिता ३ पटक (३१ औं, ३३ औं, ३४ औं) सम्म प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

५) वि.सं. २०५५ सालमा विश्व शान्ति विहारमा भएको चित्रकला प्रतियोगिता र परित्राण वाचनमा प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

६) वि.सं. २०५७ भाद्र ३ देखि ५ गतेसम्म अमृत बौद्ध परियत्ति केन्द्र, आनन्दकुटी विहारमा भएको चित्रकला प्रतियोगिता र बौद्ध परियत्ति शिक्षा नै किन ? विषयक वक्तृत्वकला प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

७) वि.सं. २०५६ असोज १२ गते विश्व शान्ति विहारमा भएको "बुद्ध धर्म व वातावरण" विषयक निबन्ध प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

८) वि.सं. २०६१ श्रावण २ गते युवा बौद्ध समूह, यैंको आयोजनामा भएको "पञ्चशील व विश्व शान्ति" विषयक वक्तृत्वकला प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

९) वि.सं. २०६६ श्रावण १७ गते युवा बौद्ध समूह यैंको आयोजनामा भएको धम्मपद वाचन प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ ।

१०) हालसम्म १० जना विद्यार्थीहरुले लगातार ३ पटक बोर्ड स्थान प्राप्त गरिसकेको र यसरी लगातार ३ पटक बोर्ड स्थान प्राप्त गरिसकेका विद्यार्थीहरु र शिक्षकशिक्षिकाहरुलाई निःशुल्क शैक्षिक भ्रमण लाने व्यवस्था अनुरुप वि.सं. २०४६ सालमा लुम्बिनी/पोखरा, वि.सं. २०५५ सालमा लुम्बिनी/पोखरा, वि.सं. २०६३ सालमा लुम्बिनी/पोखरा र वि.सं. २०८० सालमा कन्याम/अन्तु डाँडामा निःशुल्क शैक्षिक भ्रमण लगिएको थियो ।

११) प्रत्येक वर्ष परियत्ति विद्यार्थीहरुलाई सहुलियत शुल्क लिई पिकनिक लाने व्यवस्था भईरहेको छ ।

१२) वि.सं. २०६२ असोज १५ गते किर्तिपुरमा भएको परियत्ति सन्निपातमा शिक्षक शिक्षिका तथा विद्यार्थीहरुलाई सहभागि गराई आफ्नो छुट्टै कार्यक्रम संचालन गरेको थियो ।

१३) वि.सं. २०६५ भाद्र २७-२९ गतेसम्म परियत्ति शिक्षक, शिक्षिकाहरुलाई त्रिशुलीको सुगतपुर विहारमा शैक्षिक भ्रमण लगी त्यहाँका विद्यार्थीहरुलाई प्रशिक्षण कार्यक्रम र पुरस्कार वितरण कार्य भएको थियो ।

१४) श्री शाक्यसिंह विहारसँग संयुक्त आयोजनामा प्रज्ञानन्द स्मृति हाजिरीजवाफ प्रतियोगिता २०६५ सम्पन्न भएको थियो ।

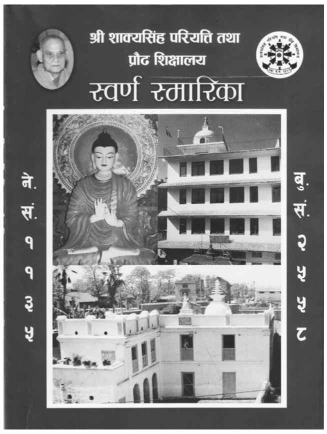

१५) वि.सं. २०७२ सालमा श्री शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालयको स्वर्ण स्मारिका प्रकाशन गरिएको थियो ।

यसरी ने.बौ.प.शि.को स्थापना कालदेखि हालसम्म निरन्तर रुपमा संचालनमा रही प्रत्येक वर्ष उच्च विद्यार्थी संख्या, राम्रो नतिजा तथा बोर्ड स्थान प्राप्त, बौद्ध अतिरिक्त क्रियाकलापहरुमा सहभागी तथा राम्रो नतिजा हासिल, विभिन्न प्रतियोगिताहरुको आयोजना, शिक्षक शिक्षिका तथा प्रशासन कार्यको उचित व्यवस्थापन आदिको उच्च मूल्यांकन गरी नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाले वि.सं. २०८१ सालको दीक्षान्त देखि सम्मान गर्ने कार्यको सुभारम्भमा नै पहिलो सम्मानित परियत्ति केन्द्रको रुपमा यस शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालयलाई सम्मान गर्न लागिएको जानकारी पाउँदा यस शिक्षालय परिवार ने.बौ..प.शि.प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं ।

॥ भवतु सब्ब मंगलं ॥

Pariyatti Observation: Exchange of gratitude and Ideas

- Gautam Maharjan
METTA *Volunteers*

Mission: Pariyatti Exam Observation

Volunteers: Gautam Maharjan & Buddha Laxmi Maharjan

Destination: Yashodhara Bouddha Pariyatti Centre, Thaina; Int. Buddha Pariyatti Udaya Vihara, Butwal; Maitri Buddha Vihara, Rudrapur, Rupandehi; Mahamanav Buddha Viahara, Pipara, Kapilvastu.

Distance: 800 km (Lalitpur – Butwal – Lumbini – Rupandehi – Kapilvastu)

Date: 17- 22 January 2024

(30 Sept. 2023, 7 Oct. 2023, 14 Oct. 2023, 27 Jan. 2024, 3 Feb. 2024, 10 Feb. 2024)

Summary: In spite of many hardships, the locals from three generations taking exam together to gain moral education as the basic studies for the quest of happiness is motivation to many. There our hectic biking in chilling cold to distant centres, rough and dusty roads, difficulties, etc. have become strength, inspiration to both of us. Therefore, it has been the moment to exchange our gratitude, ideas, problems, helps and well wishes.

Background: Human beings, superior living beings have been trying best to live happy life since time immemorial. In different time frame, innumerable scholars, scientists, experts have dedicated their lives in inventions, discoveries, innovations, theories, doctrines, philosophies, etc. Likewise, Gautam Buddha, The Awakened One discovered the way of happy life. His Enlightenment through awakened practice of sila, samadhi and pragya (discipline, meditative consciousness and wisdom) has become the true guideline for noble happiness, free from suffering since his enlightenment, 2568 Buddha Era. Buddha's Enlightenment has been entertained as theoretical studies, i.e, pariyatti, meditative practice or practical study, i.e, pratipati and wisdom, enlightenment ie., prativedha. As per Buddha's teaching, Pariyatti Education, the moral studies is must to know the noble discipline to cultivate merits or good doing, noble doings. Hence, without knowing the right and wrong, our practice can hardly lead us to true happiness. Therefore, generations of masters and teachers have been teaching Pariyatti as value of disciplinary moral knowledge. And of course, related masters and teachers have been conducting exams to test the level like Nepal Bouddha Pariyatti Education in Nepal which motivates us to lead happy life. Since Pariyatti is the base to understand the way to happy life, it was an honorary motivation to us to observe Pariyatti exam: it is the way to motivate examinees in different parts of Nepal and encourage new generations and parents to enroll in the pursuit of happiness together.

Action:

17 Jan. 2024. We drove bike in warm clothes to Butwal from Kathmandu in the morning with the responsibility of handing questions, orienting the teachers and superintendents of the region and observing Pariyatti exam. Skipping the road blockade, we reached at Chitravan Buddha Vihara, Narayanghat and passed questions to Ven. Bhikshu Jagaro there. Hungry stomachs, we took our brunch on the way. The journey after narayanghat - Dawanne – Butwal was hectic: full of dust and rough way due to under-construction and

destruction. Our get up in rain-coat was like in heavy rain but not so. It was to stay away from fog in the morning and dust in the afternoon. Around 4 pm (10 hrs. biking) we reached at International Buddha Pariyatti Udaya Vihara in Dingarnagar, Butwal. After handing questions to Ven. Bhikshu Gyanendra Sthavira, we remained busy in exam preparation together till the bed time.

18Jan.2024.Asperthe plan, orientation to Superintendents, observers and teachers from different Pariyatti centres of Lumbini region in Int. Buddha P U Vihara dhamma hall in the morning. Ven. Bhikshu Gyanendra and me facilitated the teachers regarding Symbol number and information filling in the Answer Sheet and practical marks filling for classes 1- 4 (Prarambhik Pathama – Pravesh Pathama Varsa). In commemoration of our late father, we offered lunch to Ven. Bhikshu sangha, Ven. Anagarika sangha and all the teachers from different centres. In the afternoon after accomplishment of exam preparation, we drove to Lumbini and handed questions to Ven. Bhikshu Siri Vajir in Shakyamuni Vihara.

19 Jan. 2024. We rejoiced meeting Most Ven. Phra Supot Kittiwonno, Ven. Siri Vajira Bhikkhu, Rev. Sumangalo and Ven. Nuns in Gautami Nunnery in Lumbini. Besides, we visited Dhamma Janani and did a little contribution and enjoyed wandering sacred Lumbini. Blissful! We participated in regular evening chanting by Ven. Gurumas from Gautami Nunnery inside sacred Lumbini garden, Lord Buddha birth place.

20 Jan. 2024. Nepal Bauddha Pariyatti Shiksha B.E. 2567 Board examination has resumed all over Nepal. And we headed to Maitri Buddha Vihara, Rudrapur in Rupandehi district. Early morning, it was so foggy that our raincoats were completely soaked as it was raining. The locals were staying round the fire. There were 41 examinees from different ages attending exam in Bhu. Pu. Sainik School as there was not enough space in the monastery. Offering noodles as snacks, we headed to Mahamanav

Buddha Viahara in Pipara, Kapilvastu. There were 42 examinees from different locations attending exam in different classes. Examinees from Arghakhanchi also came to attend exam there. WE were grateful to Vihara family for arranging us lunch.

Jan. 21 2024. On behalf of METTA Volunteers, we offered track jackets & T-shirts to all the Ven. Monks, novices and nuns of International Buddha Pariyatti Udaya Vihara, Butwal and paid hearty gratitude to kind well wishers.🙏🙏🙏

22 Jan. 2024. Early in the morning after breakfast, we

waved bye bye to Ven. Monks and Ven. Nuns of Vihara and drove back home.

Likely I observed Pariyatti examination for Sadhammapalaka Upadhi to Kovida at Yashodhara Bouddha Pariyatti Centre, Thaina on 30 Sept. 2023, 7 Oct. 2023, 14 Oct. 2023, 27 Jan. 2024, 3 Feb. 2024, 10 Feb. 2024.

Conclusion: Amazing! We were impressed to see the examinees from grand-son to grand-father attending exam in same hall, same room together in chilling cold. Besides, their willingness despite irregular classes, distant centres, and poor facilities has triggered my mind. We got a humble request from the centres from Terai or lowlands to change the exam time from early morning to afternoon. The same request I got during the observation at Yashodhara Bouddha Pariyatti Centre, Thaina. Doubtlessly, if it was cold to Kathmandu people, it was nasty to Terai. Likely Terai centres requested to take morning and day exams (classes 1 -6 in the morning and 7-10 in the afternoon) at one shift in the afternoon since the parents and children have exam in different time and exam centres are very far from their homes. Moreover, parents have to drop their children in the centre and have to attend their own exam in the afternoon. It was not comfortable.

However, their excitement to welcome us in the centres not only motivates us but also happiness for them as per their expression that somebody has visited their centre from Pariyatti Central office. The challenges they face automatically energize us to encourage them. There are still many more people waiting Pariyatti classes, education to pursuit of happiness. Hence, we have the great opportunity to motivate and support one another to cultivate moral strength and social responsibility.

References:

https://youtu.be/zul0dOcJoxI?si=beN8T_jbzK9RELiL

https://youtu.be/29KkcUdcev4?si=Rb5vE94W510KDOtr

https://www.facebook.com/photo/?fbid=10211170081084277&set=pcb.10211170093044576

https://www.facebook.com/photo?fbid=10211172518465210&set=pcb.10211172525105376

https://www.facebook.com/media/set?vanity=mettavolunteers.nepal&set=a.797488913722277

'सब्ब दानं धम्म दानं जिनाति'

साधुवाद ज्ञापन

दिवंगत पिता **कुलरत्न तुलाधर** र माता **चिनीमाया तुलाधर**को पुण्यस्मृतिमा उहाँहरूको निर्वाण कामनार्थ चित्राशोभा तुलाधर, सपरिवार, तीनधारा, कुलरत्न मार्गबाट यस अंक प्रकाशन गर्नको लागि प्रायोजन गरिदिनु भएको हो । उहाँहरूलाई नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा साधुवाद व्यक्त गर्दछ ।

परियत्ति गतिविधिहरू

नेपालगञ्जमा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सम्पन्न

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा सञ्चालित नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम वि.सं. २०८१ बैशाख ६ देखि

८ गते सम्म बाँके जिल्लाको नेपालगन्जमा सम्पन्न भएको छ । बैशाख ६ गतेबाट नेपालगन्ज उपमहानगरपालिकाका शिक्षा प्रमुख गोरखबहादुर थापा र श्रद्धेय भिक्षु ज्ञानेन्द्र स्थविरको समुद्घाटनबाट सुरू भएको ३ दिवसीय उक्त प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिमको समापन समारोहमा नेपालगन्ज उपमहानगरपालिकाका मेयर प्रशान्त बिष्टज्यूको उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रममा मेयरद्वारा तालिममा सहभागि प्रशिक्षक र प्रशिक्षार्थीहरूलाई सम्मानपत्र प्रदान गरिएको थियो । प्रशिक्षकहरूमा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम उपसमितिका संयोजिका श्रद्धेय ञाणवती गुरूमां, त्यस्तै प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम उपसमितिका सहसंयोजिका डा. सबिता धाख्वा, भिक्षु ज्ञानेन्द्र स्थविर, भिक्षु उत्तरो स्थविर र अ. अरियञाणी (दकिला) रहेको थियो । कार्यक्रममा नेपालगन्ज उपमहानगरपालिकाका सरकारी तथा निजी विद्यालयका ३० वटा भन्दा बढी विद्यालयका शिक्षक शिक्षिकाहरूको उपस्थिति रहेको र कार्यक्रमको व्यवस्थापन यशोधरा गुरूमांले गर्नुभएको थियो । कार्यक्रम सम्पन्न गर्नका लागि प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नुभएका सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई मैत्रीपूर्ण साधुवाद प्रकट गर्दछु ॥

बाँकेका विद्यालयहरुमा परियत्ति (नैतिक) शिक्षा

बाँके जिल्लाका विभिन्न स्थानीय तहका विद्यालयहरुमा परियत्ति (नैतिक) शिक्षा पठनपाठन भएको छ । यशोधरा गुरुमाको पहलमा बाँकेको नेपालगन्ज नगरपालिका, कोहलपुर नगरपालिका, खजुरा गाउँपालिका र जानकी गाउँपालिकामा परियत्ति शिक्षाको पठनपाठन भएको हो ।

नेपालगन्ज र कोहलपुर नगरपालिकाले यस वर्षको शैक्षिक सत्रमा नगरका प्रत्येक विद्यालयहरुमा परियत्ति शिक्षा अध्यापन गराउन विद्यालयहरुलाई अनुमति पत्र प्रदान गरिएको यशोधरा गुरुमाले जानकारी दिनुभयो । यसैगरी खजुरा गाँउपालिका र जानकी गाँउपालिकाले पनि प्रत्येक विद्यालयहरुमा परियत्ति शिक्षा अध्यापन गराउन अनुमति पत्र प्रदान गरिएको छ ।

अनुमतिपत्र प्राप्त केहि विद्यालयहरुमा गुरुमां स्वयंले पञ्चशील

प्रदान गर्नुको साथै ध्यान भावना गराई बौद्ध परियत्ति शिक्षाको जागरण ल्याउने काम गर्दै आउनु भएको छ भने बाँकी विद्यालयहरुमा गुरुमाकै अगुवाइमा विद्यालयका शिक्षक शिक्षिकाहरुद्वारा परियत्ति कक्षा सञ्चालन भैरहेको छ ।

गुरुमाद्धारा बौद्ध परियत्ति शिक्षाको जागरण भएको स्कूलहरु कोहलपुरमा १३ वटा, खजुरा गां पा.मा ४० वटा भन्दा बढी छन् ।

परियत्ति शिक्षाको पठनपाठन भइरहेको विद्यालयहरुमा नेपालगञ्जको शान्ती विद्या निकेतन, सरस्वती मा.वि. त्रिभुवनचोक, महेन्द्र मा.वि. रानीतलाउ, यम्पी मा.वि. मंगलप्रसाद रानीतलाउ, शारदा नि.मा.वि बेलासपूर, आमाको माया छात्रावास परसपूर, कोहलपूरको त्रिभुवन नमुना मा. वि., श्रीराम मा.वि., पिपरी सरस्वती मा.वि. रहेका छन ।

यस्तै खजुरा गापाको ज्ञानोदय नमुना माध्यामिक विद्यालय, ज्ञानोदय क्याम्पस, नेरा नि.मा.बि., धौलागिरी मा. बि., जनता मा.वि, जनसेवा नमुना मा. वि.लगायतका छन ।

हर्षकीर्ति महाविहार नेपालगञ्जका यशोधरा गुरुमाले परियत्ति भनेको नामै नसुनेको, बुद्ध धर्म भन्ने नै बिर्सिसकेका नेपालगञ्ज, सुर्खेत, जुम्ला तथा विकट दक्षिण भेगहरुमा बुद्ध सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम आयोजना गरी शिक्षा प्रदान गर्दै आइरहनुभएको छ ।

संघर्षशील तथा सक्रिय यशोधरा गुरुमाको जन्म बि. सं २०१० साल लम्जुङ्गमा भएको हो । बि.सं. २०७४ साल असोज १८ गते अन्तर्राष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार बुटवलमा दिवंगत जटिल महास्थविरको उपाध्यायत्वमा प्रवर्जित हुनु भएपछि उहाँ भगवती सापकोटाबाट अनागारिका यशोधरा हुनुभएको हो ।

आर्थिक समस्याका बावजुद ६८ बर्षिय यशोधरा गुरुमाले आफ्नै खर्चमा बाँकेको नेपालगञ्ज र कोहलपूरमा बुद्ध धर्म सम्बन्धी विभिन्न गतिविधि गर्दै आइरहनुभएको छ ।

वि.सं. २०८० असार ९ गते YMBA मा भएको
परियत्ति जागरण शिविर

वि.सं. २०८० असार ९ गते YMBA मा भएको
चित्रकला प्रतियोगिता

परियत्ति कोविद पास भएकाहरूलाई लुम्बिनी विश्वविद्यालयमा
एम.ए. Monastic पढाउने विषयमा उपकुलपति र
रजिष्ट्रारसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम

बागलुङ्गमा वि.सं. २०८० असार १ देखि ३ गतेसम्म भएको
परियत्ति प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम

शिक्षामन्त्री अशोक राईको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको दीक्षान्त तथा
पुरस्कार वितरण समारोह, वि.सं. २०८० जेठ २० गते

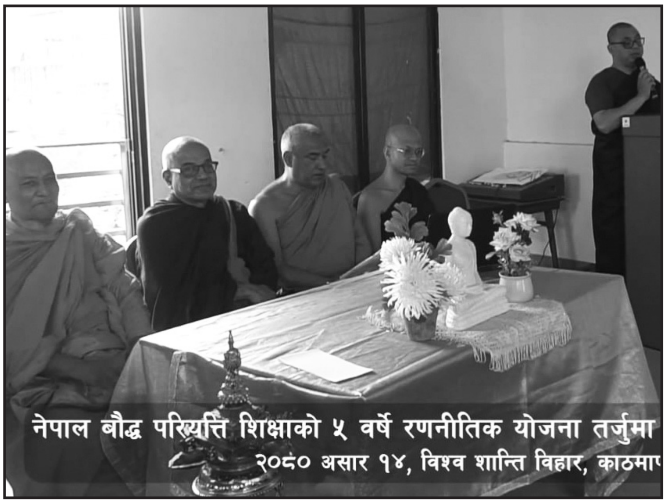

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको ५ वर्षे रणनीतिक योजना तर्जुमा गोष्ठी, वि.सं २०८० असार १४

परियत्ति शिक्षा तह १ र २ को हिन्दीमा अनुवाद गरिएको पुस्तक विमोचन कार्यक्रम, वि.सं. २०८० माघ ८ गते

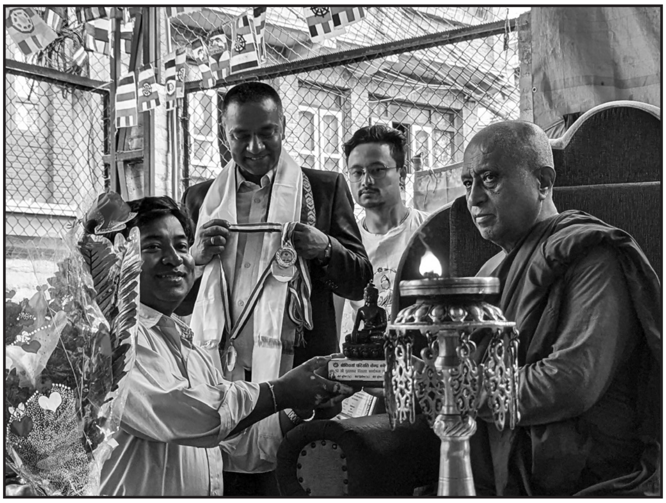

बोधिचर्या विहार परियत्ति केन्द्र, बनेपामा भएको वार्षिकोत्सव कार्यक्रम, २०८०

श्री राजकीर्ति गगनगञ्ज परियत्ति केन्द्र, कुटुवही को परियत्ति प्रमाणपत्र तथा पुरस्कार वितरण समारोह

काठमाडौं महानगरपालिकाका उपमेयर सुनिता डंगोलको प्रमुख आतिथ्यतामा धर्मकीर्ति विहारमा सम्पन्न परियत्ति पुरस्कार वितरण समारोह, वि.सं. २०८० आषाढ ९ गते

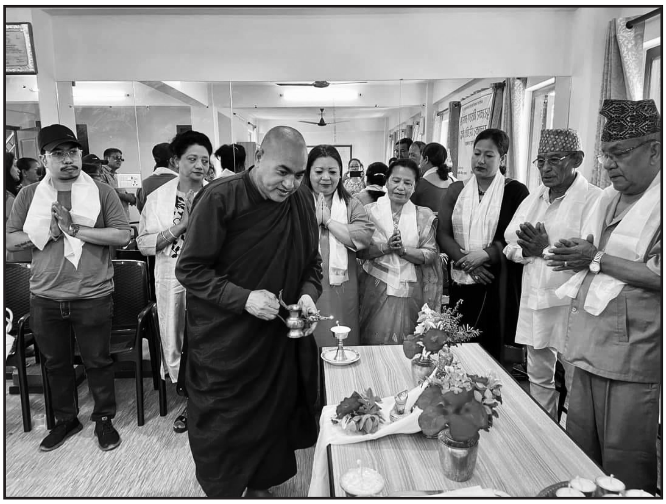

रत्नाकर परियत्ति केन्द्रमा परियत्ति पुरस्कार वितरण समारोह वि.सं. २०८० आषाढ २ गते

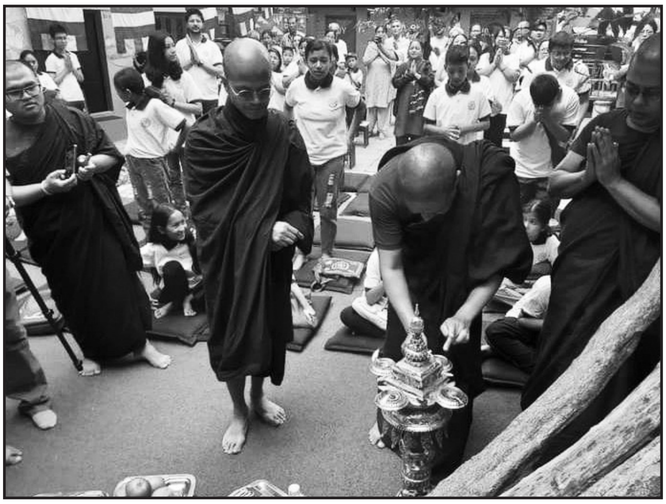

श्री अष्टसद्धर्मायतन परियत्ति केन्द्रको वार्षिकोत्सव २०८०

दीपंकर परियत्ति शिक्षालयको वार्षिकोत्सव एवं पुरस्कार वितरण समारोह

संकस्सनगर बौद्ध परियत्ति केन्द्र, असोकाराम विहार, संकाश्य भारतमा परियत्ति पुरस्कार कार्यक्रम

मैत्रेय युवा संघ र जेन्यूइन सेकेण्डरी स्कूलका परियत्ति विद्यार्थीहरूको एक दिवसीय आनपान ध्यान शिविर

वेलुवनारायण परियत्ति केन्द्रका विद्यार्थीहरु ध्यान अभ्यास गर्दै

नमूना मच्छिन्द्र परियत्ति केन्द्रका विद्यार्थीहरू ध्यान अभ्यास गर्दै

Pariyatti Exam 2080 Result

Regular & Private (Both)

SN	Exam Centers	Total Applied	Total Appeared	Board	Distinction	First	Second	Third	Total Passed
1	Amarapur Vihara, Bungamati, Lalitpur	26	26	2	10	10	2	1	23
2	Aamaa ko Maya Chaatrawas, Banke	9	8			3	5		8
3	Amrit Bauddha Pariyatti Shikshyalaya, Swayambhu	1	1				1		1
4	Ananda Vihara, Palpa	20	18		3	9	3	1	16
5	Anandakuti Vidyapeeth School, Swayambhu	29	29		3	9	12	4	28
6	Antarrastriya Buddha Pariyatti Udaya Vihar, Butwal	182	165	2	1	37	60	34	132
7	Bauddha Samakrit Vihara, Bhaktapur	1	0						0
8	Bauddha Shanti Sadan, Dulegauda, Tanahun	26	26		3	12	7		22
9	Bhairahawa Magar Bauddha Sewa Samaj	10	10			7	3		10
10	Bhassara Secondary School, Purnachandi	115	115		19	42	35	19	115
11	Bishwo Shanti Boudha Vihar, Bhimad	16	15		1	4	5	1	11
12	Bodhicharya Vihara, Banepa	96	94	1	15	34	16	4	69
13	Bodhigyan Tapobhumi Bauddha Vihar, Surkhet	44	43		7	20	6	2	35
14	Changathali Vihara, Changathali	12	12		1	10			11
15	Chisapani Pariyatti Kendra, Morang	25	25			4	8	3	15
16	Chitravan Vihara Pariyatti Center, Citwan	28	28		9	11	3		23
17	Dattatraya Adharbhut School, Bhaktapur	20	20		3	7	3		13
18	Dhambojhi Secondary School, Banke	59	57			7	12		19
19	Dhammasakachha Sangha Pariyatti Center, Hakha	106	102		25	42	19	5	91
20	Dhammavasa Pariyatti Center, Kjusibun	41	41	1	13	21	4	2	40
21	Dhapakhel Buddha Vihara, Dhapakhel Lalitpur	1	1			1			1
22	Dharmakirti Basundhara Vihara, Kathmandu	31	30		11	8	6	2	27
23	Dharmakirti Vihara, Naghal, Kathmandu	218	206	2	33	48	68	31	180
24	Dharmashila Vihara Pariyatti Kendra, Pokhara	8	8			5	1		6
25	Dhyani Bauddha Vihar	18	18		2	9	3	1	15
26	Dibyajyoti Bauddha Vihar, Bardaghat, Nawalparasi	95	70		2	37	16	2	57
27	Dipankar Pariyatti Shikshyalaya, Nagbahal	64	63	1	11	33	6	2	52
28	Dipavati Bauddha Pariyatti Center, Guitole	21	19		2	3	5		10
29	Dolkha Magar Bauddha Sewa Samaj, Dolkha	16	16		1	6	3	3	13
30	Dorkhani - Magar Bauddha Sewa Samaj	9	9		3	1		2	6
31	Ehipassiko Bauddha Pariyatti Center, Kipulcha	62	62		7	30	15	2	54
32	Everest English School, Bhaktapur	355	346	1	41	89	126	32	288
33	Gana Maha Vihara, Ganabahal, Kathmandu	18	15		7	8			15
34	Genuine Secondary School, Bhaktapur	187	187	1	16	58	58	14	146
35	Golma Raja Buddha Vihara, Rauthat	22	22		4	3	4		11
36	Guni Vihar, Rauthat	16	16			5	6		11
37	Gupti Bauddha Vihar, Morang	15	15		3	6	4		13
38	Gyan Bhumi Bauddha Vihar, Kailali	35	35			13	9	2	24
39	Gyan Kirti Vihara Kendra, Nayan Bajar	21	21		3	2	9	6	20
40	International Buddhist Meditation, Buddhanagar	99	98	3	9	31	32	9	81
41	Jagatsundar Bwanekuthi, Chagal, Kathmaadu	56	54		9	19	19		47
42	Janhit Buddha Vihar, Rampur, Palpa	39	37		7	3	8	4	22
43	Jaya Mangal Vihar, Chankitole, Lalitpur	22	22		11	5	1	1	18
44	Jetwan Vihar	26	23		2	10	4		16
45	Kanepokhari Bauddha Vihar, Morang	15	15		1	1	2		4
46	Kankre Vihar Pariyatti Centre, Surkhet	33	32		1	8	13	1	23
47	Karuna Bauddha Kendra, Matatirtha, Kathmandu	73	71		2	11	15	8	36
48	Kaski - Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj	11	11			6	1	1	8
49	Kathmandu-Nepal Magar Buddha Sewa Pariyatti Kendra	8	6			1	2	1	4
50	Kirtipur Bauddha Vihar, Sunwal, Nawalparasi	17	14			2	8	1	11
51	Kolbi- Magar Sangha Bhawan, Bara	25	25		1	8	2		11
52	Kritiman Bauddha Vihar, Morang	26	26						0
53	Letang Pariyatti Kendra,Morang	20	20			15	4	1	20
54	Lumbini Pariyatti Center, Lumbini	58	57			4	17	33	54
55	Maha Chaitya Vihar, Taksar, Palpa	37	31		6	7	5		18
56	Mahamanav Bauddha Vihar, Banganga, Kapilvastu	62	55			5	20	13	38
57	Mahaprajna Ashram Pariyatti Center	7	7	1	2	5			7
58	Maitreya Yuva Sangha, Bhaktapur	22	20		3	8	7	1	19
59	Maitri Buddha Vihara, Rudrapur, Rupandehi	85	82		5	18	19	12	54
60	Makwanpur- Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj	60	56		3	9	10	5	27
61	Mangal Buddha Vihara, London UK	12	11		5	3	1		9

62	Mangal Prasad Secondary School	43	0						0
63	METTA Volunteers	24	23			1	7	5	13
64	Minam Danda Bauddha Vihara, Dailekh	21	20		7	8	5		20
65	Morang- Nepal Magar Baudhha Sewa Samaj, Morang	40	40		3	6	6	2	17
66	Muni Vihara, Bhaktapur	138	136	1	9	45	44	11	109
67	Nag Arahanta Bauddha Vihara	4	4			2	1		3
68	Nagadesh Buddha Vihara, Nagadesh, Bhaktapur	12	12			6	4	1	11
69	Nagarmandap Shreekirti Vihara, Kirtipur	86	80		9	39	6	1	55
70	Nagdaha - Magar Bauddha Sewa Samaj	26	26		2	6	1	1	10
71	Nakabahil Bauddha Pariyatti Kendra, Lalitpur	22	21		7	7	5	1	20
72	Namuna Buddha Vihar, Chibakhya, Kathmandu	34	34			15	13	5	33
73	Namuna Machhindra Madhyamik Vidyalaya, Lagankhel	87	87			8	9	12	29
74	Ngyungne Lhakhang Gumba Pariyatti Center, Dharan	19	18			2	9	3	14
75	Nijgadh- Magar Sangha Bhawan, Bara	30	30			9	4	2	15
76	Nirvanamurti Pariyatti Center, Kimdol	19	18			4	9	2	15
77	Padma Chaitya Vihara, Butwal	20	19			16	1		17
78	Padmawati Pariyatti Center, Nabahal, Lalitpur	40	38		12	14	5	3	34
79	Paropakar Adarsha Higher Secondary School	48	48		2	3	22	17	44
80	Pattakung Buddha Vihara Pariyatti center	35	35		2	8	7	8	25
81	Patyakasar Bauddha Vihar, Dhankuta	36	36			13	11	3	27
82	Pragya School, Kathmandu	61	61		11	13	23	10	57
83	Pragya Shanti Buddha Vihara, Waling, Syangja	23	21		3	5	4	3	15
84	Pranidhipurna Vihara, Balambu, Kathmandu	49	49		3	21	19	1	44
85	Punya Bhumi Magar Bauddha Vihar, Dhangadi	23	23			4	8	1	13
86	Punya Udaya Vihara, Harisiddhi Lalitpur	16	16		4	7	3		14
87	Rajabas- Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj, Kabhre	27	25			2	12	1	15
88	Rajghat Bauddha Vihar, Morang	18	18		4	4	1		9
89	Rajkirti Gaganganja Pariyatti Center, Kuthubahi	23	22		2	11	5	2	20
90	Ramechap - Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj	12	8		5	3			8
91	Ranipani Pariyatti Kendra, Kabhre	30	30			8	18		26
92	Ratna Kirti Buddha Vihar, Hattiban	11	11		4	3	2		9
93	Ratnakar Mahila Udyami Samuha, Habaha	19	19		10	5	1		16
94	Ribdikot Buddha Vihara Pariyatti Center	16	15			5	6	4	15
95	Rose Mount Pre School, Pragpokhari	42	42		1	12	27		40
96	Sankassa Nagar Bauddha Pariyatti Center, India	76	44		16	21	7		44
97	Saraswati Higher Secondary School	81	79		4	47	26		77
98	Saru Gaun Pariyatti Kendra, Dhankuta	20	20			7	5		12
99	Shakya Singha Pariyatti Tatha Praudha Shikshalaya	66	66	4	11	24	21	4	60
100	Shakyadhita Nepal, Lagan, KTM	47	47		6	17	6	2	31
101	Shanishchare Pariyatti Kendra	23	23		1	5	3	7	16
102	Shree Asta Saddhammayatana Pariyatti Center	85	79	1	14	32	20	3	69
103	Shree Janaki Madhyamik Vidhyala, Banke	34	34				3		3
104	Shree Janasewa Madhyamik Vidhyala	34	34			1	33		34
105	Shree Maithawa Madhyamik Vidhyala	28	28			3	18		21
106	Shree Nera Lower Secondary School, Banke	35	35				15		15
107	Shree Sharada Adharbhut School, Banke	26	26		1	21	4		26
108	Shree Vachha Mahavihara, Shreebahal, Lalitpur	18	18		4	2	2	4	12
109	Siddhartha Bauddha Vihar, Morang	34	26		5	11	5		21
110	Sulakshan Kirti Vihara, Chobhar, Kathmandu	34	33	2	4	11	6	7	28
111	Suryodaya Buddha Vihara Pariyatti Center	11	11				2	3	5
112	Swanga Cheebha Pariyatti Center, Khwaybahi	10	9				3	5	8
113	Thada Fadani Kendra, Morang	35	34		2	9	6	6	23
114	Thada Gaun Pariyatti Kendra, Dhankuta	31	31			1	19	1	21
115	Thankot- Magar Bauddha Sewa Samaj	11	11						0
116	Tribeni Pariyatti Center	25	25						0
117	Tribhuvan Ma.Vi	380	376		1	42	226	1	270
118	Triratna Bauddha Vihar, Morang	15	15		5	5	2	1	13
119	Triratna Kirti vihara, Kirtipur	15	15		2	7	4		13
120	USA	2	2		1	1			2
121	USA- Magar Community of St Louis Missouri	7	5			1	2	2	5
122	Vaishanavi Madhyamik Vidyalaya, Bhajangaal	34	34		7	14	5		26
123	Veluwanaram Pariyatti Kendra, Thecho, Lalitpur	45	43		1	11	15	5	32
124	Vishwa Shanti Vihara, Meenbhawan, Kathmandu	42	41		10	17	9	1	37
125	Yashodhara Bauddha Pariyatti Centre, Lalitpur	45	38		4	14	10	2	30
126	Yashodhara Bauddha Vihar, Pathari, Morang	15	15			4	5		9
127	Yashodhara Bauddha Vihara, Jhapa	67	39			6	4	2	12
128	YMBA, Kinhubahi, Lalitpur	11	10		4		2	2	8
	Total	5487	5198	23	529	1482	1519	423	3953

विभिन्न केन्द्रका केन्द्राध्यक्ष तथा सम्पर्क गर्ने व्यक्तिहरू

S.N	Center's Name	Principal	Contact Person	Telephohne	Mobile
1	Amarapur Vihara, Bungamati, Lalitpur	Anagarika Charunyani	Anagarika Charunyani	5591268	9841772446
2	Aamaa ko Maya Chaatrawas		Yasodhara Anagarika	9845506855	
3	Amrit Bauddha Pariyatti Shikshyalaya, Swayambhu	Bhikshu Pannamurti	Bhikshu Assaji	9860885482	9851136903
4	Ananda Vihara, Palpa	Ratnaman Bajrachraya	Sanjayaraj Shakya	9847156088	9847029513
5	Anandakuti Vidyapeeth School	Sujan Bajracharya	Deena Kansakar	9841829690	9851035089
6	Angel Academy	Jotik Napit	Jotik Napit	4336743	9841479936
7	Antarrastriya Buddha Pariyatti Udaya Vihar, Butwal	Bhikshu Gyanendra	Bhikshu Visarad	9847342909	9860449029
8	Bal Bikash High School Pariyatti Center, Banke		Yasodhara Anagarika	9845506855	
9	Bauddha Samakrit Vihara, Bhaktapur	Bhikshu Dhammashobhana	Bhikshu Dhammashobhana	6610842	
10	Bauddha Shanti Sadan, Dulegauda, Tanahun	Surya Bahadur Thapa	Surya Bahadur Thapa	9860449029	
11	Bhairahawa Magar Bauddha Sewa Samaj	Bhikhu Vajirasiri	Bhikhu Siri Vajira	4106936	9857011211
12	Bhassara Secondary School, Purnachandi	Abha Awale	A. Nyanawati	9841260715	9841344519
13	Bheri Pravidhik Shikshalaya Pariyatti Center,Banke		Yasodhara Anagarika		9845506855
14	Bhote Odar Pariyatti Center	Bijaya Gurung	Bijaya Gurung	9856045346	9846099042
15	Bishwo Shanti Boudha Vihar, Bhimad	T. B. Pun		4622250	9804451398
16	Bodhicharya Vihara, Banepa	Bhikshu Bodhisen	Tej Prasad Manandhar	661789	9841495080
17	Bodhigyan Tapobhumi Bauddha Vihar, Surkhet	Bimal Marsyangi Magar	Bimal Marsyangi Magar	9868121139	9868121139
18					
19	Changathali Vihara, Changathali	Bhikshu Pannasara	Baburaja Maharjan	9849102941	9851031510
20	Chaukune Buddha Vihar, Surkhet	Om Bahadur Darlami Magar	Ratna Bahadur Darlamimagar	9804451395	
21	Chisapani Pariyatti Kendra, Morang	Indra Bahadur Magar	Indra Bahadur Magar	9869602653	9819066908
22	Chitravan Vihara Pariyatti Center, Citwan	Bhikshu Jagaro	Bhikshu Jagaro	9844775466	9844775466
23	Dattatraya Adharbhut School, Bhaktapur	Sanchit		9851167525	9851167525
24	Dhambojhi Secondary School	Yashodhara Anagarika	Yashodhara Anagarika	9845506855	9845506855
25	Dhammasakachha Sangha Pariyatti Center, Hakha	Bhikhu Pannyasara	Kulman Shakya	9849102941	3813247566
26	Dhammavasa Pariyatti Center	Bhikshu Saranankara	Bhikshu Saranankara	9841487470	9841487470
27	Dharmakirti Basundhara Vihara, Kathmandu	Anagarika Kusum	Anagarika Preetiwati	4354251	9861251963
28	Dharmakirti Vihara, Naghal, Kathmandu	Anagarika Dhammawati	Anagarika Keshawati	9841488331	9841329005
29	Dharmashila Vihara Pariyatti Kendra, Pokhara	Bhikshu Dhajavanto	Uttam Man Bajracharya	9856020116	9803082137
30	Dhyani Bauddha Vihar	Surya Bahadur Purvachhane Magar	Mohan Krishna Magar	9814308385	9814308385
31	Dibyajyoti Bauddha Vihar, Bardaghat, Nawalparasi	Bhikshu Gyanendra	Bhikshu Gyanendra	9804451398	9804451398
32	Dipankar Pariyatti Shikshyalaya, Nagbahal	Amita Dhakhwa	Juju Man Shakya	9841934279	9841396600
33	Dipavati Bauddha Pariyatti Center, Guitole	Gyanendra Shakya	Gyanendra Shakya	9841253112	9841253112
34	Dolkha Magar Bauddha Sewa Samaj, Dolkha	BP Rakhal	Bhikhu Bodhijnana	9841347067	9851167525
35	Dorkhani - Magar Bauddha Sewa Samaj	Hem Bahadur Thapamagar	Lila Bahadur Thapamagar	9843456366	9766841565
36	Ehipassiko Bauddha Pariyatti Center, Kipulcha	Bhikkhu Piyadassi	Manisha Udas	9851136902	9813252255
37	Everest English School, Bhaktapur	Bhakta Raj Bhandari	Rashna Bajracharya	16611211	
38	Gana Maha Vihara, Ganabahal, Kathmandu	Bhikshu Sobhita	Bhikshu Sobhita	4253454	9841595976
39	Genuine Secondary School, Bhaktapur	Yogendraman Bijukche	Yogendraman Bijukche	6612651	9841257294
40	Guni Vihar, Rauthat	Roshan Rana Magar	Roshan Rana Magar	9803263523	9841423085
41	Gupti Bauddha Vihar, Morang	Dikum Lungeli Magar	Dikum Lungeli Magar	9819349685	9819349685
42	Gyan Bhumi Bauddha Vihar, Kailali	Man Bahadur Dammarpal	Yam Bahadur Marsangi Magar	9744356673	9744356673
43	Gyan Kirti Vihara Kendra,	Nani Maiya Manandhar	Nani maiya Manandhar	4360030	9841761773
44	Gyanodaya Namuna Ma. Vi Pariyatti Center, Banke	Bhagwati Sapkota	Bhagwati Sapkota	9851167525	9851167525
45	International Buddhist Meditation, Buddhanagar	Anagarika Vimalanani	Anagarika Agganyani	9841461226	9849694782
46	Itahari Nagar Magar Bauddha Sewa Samaj	Bb Rakhal	BB RakhalMagar	9813117353	9813117353
47	Jagatsundar Bwanekuthi, Chagal, Kathmaadu	Sunita Manandhar	Tri Ratna Manandhar	9841523963	9841379760
48	Janhit Buddha Vihar, Rampur, Palpa	Krishna Bahadur Ale Magar	Krishna Bahadur Ale Magar	9748849210	
49	Jaya Mangal Vihar, Chankitole, Lalitpur	Anagarika Anupama	Anagarika Anupama	9841347876	

S.N	Center's Name	Principal	Contact Person	Telephohne	Mobile
50	Jitwan ViharA Pariyatti Center,Thankot, Kathmandu	Bhikshu Ashok	Bhikshu Ashok	9849007733	
51	Kanepokhari Bauddha Vihar, Morang	Jit Bahadur Barai Magar	JIt Bahadur Barai Magar	9842144365	9842144365
52	Kankre Vihar Pariyatti Centre, Surkhet	Mohan Bahadur Thapa	Mohan Bahdur Thapa	9860056033	9860056033
53	Karuna Bauddha Kendra, Matatirtha, Kathmandu	Anagarika Chandra Shila	Purnashobha Maharjan	9818449797	9860029587
54	Kaski - Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj	Bhikshu Dhajvanto	Bhikshu Dhajvanto	9803082137	9847489587
55	Kathmandu-Nepal Magar Buddha Sewa Pariyatti Kendra	BB Rakhal Magar	B B Rakhal Magar	4106936	9841347067
56	Kirtipur Bauddha Vihar, Sunwal, Nawalparasi	Bhikhu Bodhijnana	Bhikhu Bodhijnana	4622984	9851167525
57	Kolbi- Magar Sangha Bhawan, Bara	Rajan Bahadur Pulami	Rajan Bahadur Pulami	9865112204	9816264942
58	Koliya Buddha Vihar,Devadaha, Ruapndehi	Basudev Chaudhari	Basudev Chaudhari	9815495360	9847038520
59	Kritiman Bauddha Vihar, Morang	Indra Maya Magar	Indra Maya Magar	9869602653	9807363936
60	Letang Pariyatti Kendra,Morang	Bam Prasad Thapa	Khudan Balampki Magar	9863017133	9863987660
61	Lumbini Buddha Vihar, UK	Bhikshu Bodhijnana		4622250	9851167525
62	Lumbini Pariyatti Center, Lumbini	Anagarika Khameshi	Motilal Yadav	9847039648	
63	Maha Chaitya Vihar, Taksar, Palpa	Dev Prashad Bajracharya	Buddharatna Shakya	9841470533	9847029357
64	Mahamanav Bauddha Vihar, Banganga, Kapilvastu	Til Bahadur Jhedi Magar	Amar Bahadur Thapa Magar	9847407803	9867004626
65	Mahaprajna Ashram Pariyatti Center	Ven Samir	Ven Samir	9841874700	9841874700
66	Mahendra Secondary School	Yashodhara Anagarika	Yashodhara Anagarika	9845506855	9845506855
67	Maitreya Yuva Sangha, Bhaktapur	Tirtharaj Bajracharya	Sanchit Buddhacharya	6610594	9843169551
68	Maitri Buddha Vihara, Rudrapur, Rupandehi	Parbati Ghartimagar	Parbati Ghartimagar	9847141035	
69	Makwanpur- Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj	Gyan Bahadur Thapamagar	Gyan Bahadur Thapamagar	9821199794	9821199794
70	Mangal Buddha Vihara, London UK	Krishna Darlami	Krishna Darlami	4106936	9851167525
71	Mangal Prasad Secondary School	Yashodhara Anagarika	Yashodhara Anagarika	9845506855	9845506855
72	METTA Volunteers	Prashila Shakya		9861529426	9861529426
73	Minam Danda Bauddha Vihara, Dailekh	Krishna Thapa Magar	Rekha Kumari Thapa Magar	9848031970	9847294185
74	Morang- Nepal Magar Baudhha Sewa Samaj, Morang	Jhakkad Bahadur Rana Magar	Jhakkad Bahadur Rana Magar	9810518448	9810518448
75	Muni Vihara, Bhaktapur	Bhikshu Vipassi Dhammaramo	Anagarika Meera	6616464	9808767228
76	Nag Arahanta Bauddha Vihara	Ganesh Bahadur Magar	Ganesh Bahadur Magar	9841541227	9841541227
77	Nagarmandap Shreekirti Vihara, Kirtipur	Anagarika Meena	Bhikshu Chandrakriti	4330836	9841888281
78	Nagdaha - Magar Bauddha Sewa Samaj	Hem Bahadur Thapamagar	Babukaji Thapamagar	9843456366	9745391352
79	Nakabahil Bauddha Pariyatti Kendra, Lalitpur	Nani Devi Shakya	Nani Devi Shakya	5537658	9841756375
80	Namuna Buddha Vihar, Chibakhya, Kathmandu	Bhikhu Sarada	Bhikhu Bodhijnana	9860914071	9851167525
81	Namuna Machhindra Madhyamik Vidyalaya	Gautam Maharjan	Gautam Maharjan	9841601328	9841601328
82	Narayani Higher Secondary School	Rabindra Dangol	Rabindra Dangol	9841969982	
83	Ngyungne Lhakhang Gumba Pariyatti Center, Dharan	Rajendra Kumar Tamang	Rajendra Kumar Tamang	9805353345	9842090461
84	Nijgadh- Magar Sangha Bhawan, Bara	Rajan Bahadur Pulami	Rajan Bahadur Pulami	9806876997	9816264942
85	Nirvanamurti Pariyatti Center, Kimdol	Anagarika Dhammabijaya	An Sumana	4622250	9860900089
86	Padma Chaitya Vihara, Butwal	Bhikshu Kavindo	Bhikshu Kavindo	9849755387	
87	Padmawati Pariyatti Center, Nabahal, Lalitpur	Ratnashobha Shakya		9843058908	
88	Paropakar Adarsha Higher Secondary School	Shakuntala Pradhan	Niroj Karanjit	4260212	
89	Pattakung Buddha Vihara Pariyatti center	BB Rakhal	BB rakhal	9851167525	9851167525
90	Patyakasar Bauddha Vihar, Dhankuta	Bhuwan Singh Rana Magar	Bhuwan Singh Rana Magar	9869602653	9842111206
91	Pragya Shanti Buddha Vihara, Waling, Syangja	Hum Bahadur Rana	Harkha Bahadur Thapa	4622250	9851167525
92	Pranidhipurna Vihara, Balambu, Kathmandu	A. Mudita	A. Rupshila	9841558703	9841462426
93	Punya Bhumi Magar Bauddha Vihar, Dhangadi	Shakti Prasad Shrees Magar	Shakti Prasad Shrees Magar	9812648254	9812648254
94	Punya Udaya Vihara, Harisiddhi Lalitpur	Anita Dangol	A. Massara	0	9843588006
95	Qatar - Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj	DN Pangi Magar	DN Pangi Magar	9812756751	97433594505
96	Rajabas- Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj, Kabhre	Gangaram Magar	Sadhuram Rana Magar	9861784332	9861784332
97	Rajghat Bauddha Vihar, Morang	Khadga Bahadur	Ganesh Kumar Magar	9869602653	9808344630
98	Rajkirti Gaganganja Pariyatti Center, Kuthubahi	Daya Laxmi Shakya	Pradip Kumar Shakya	4106941	9851167525
99	Ramechap - Manthali 13A	Sukra B. Magar	Hem B. Thapa Magar	9843456366	9843456366
100	Ramechap - Nepal Magar Bauddha Sewa Samaj	Hem Bahadur Thapamagar	Hem Bahadur Thapamagar	9843456366	9841347067

S.N	Center's Name	Principal	Contact Person	Telephohne	Mobile
101	Ramechap 2, Deurali	Bheem B. Lhaya Magar	Hem B. Thapa Magar	9843456366	9843456366
102	Ramechap -Ranapa 5	Yamkumar Magar	Hem B. Thapamagar	9843456366	9843456366
103	Ranipani Pariyatti Kendra, Kavre	Dinesh Chaudhari	Pralhad Timilsina		9741005748
104	Ratna Kirti Buddha Vihar, Hattiban	A. Jayawati	A. Jinwati	9813781990	9813781990
105	Ratnakar Mahila Udyami Samuha	Ramika Shakya	Bimala Shakya Bajracharya	9860578432	9808532935
106	Ribdikot Buddha Vihara Pariyatti Center	Hum Bahadur Pachbhaiya	Hum Bahadur Pachbhaiya	9841593606	9841593606
107	Rose Mount Pre School, Pragpokhari	Daya Khadki	Daya Khadki	15538357	9841860046
108	Samyak Shikshya Samuha	Bidhya Shakya	Saroj Shrestha	25530850	9842052195
109	Sankassa Nagar Bauddha Pariyatti Center, India	Ashok Priyadarshi	Sanchit Buddhacharya	9410271290	9843169551
110	Saraswati Higher Secondary School, Banke	Ven.Anagarika Yashodhara		9845506855	9845506855
111	Saru Gaun Pariyatti Kendra, Dhankuta	Purna Bahadur Magar	Purna Bahadur Magar	9869602653	9810012380
112	Shakya Singha Pariyatti Tatha Praudha Shikshalaya	Bhikshu Narada	Devendra Bajracharya	9818526000	9803153638
113	Shakyadhita Nepal, Lagan, KTM	Ambika Shrestha	Nanikeshari Bajracharya	9849458286	9841261386
114	Shakyamuni Kirti Vihara, Satungal, Kathmandu	Anagarika Punyawati	Dildevi Maharjan	9808781404	
115	Shakyamuni Vihara, Bhojpur	Mim shakya	Mim Shakya	5201819	9841359856
116	Shanishchare Pariyatti Kendra	Ganga Pithakote Magar	Dambar Bahadur Rana	9804377695	
117	Shanti Shree Buddha Vihara, Wamitaksar, Gulmi	Krishna Kumar Bauddhacharya	Krishna Kumar Bauddhacharya	79690105	9847588741
118	Shree Asta Saddhammayatana Pariyatti Center	Bhikshu Pannasara	Daya Khadgi	9841860046	9849102941
119	Shree Bageshwori Lower Secondary School, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
120	Shree Gyanodaya Secondary School, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
121	Shree Janaki Madhyamik Vidhyala, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
122	Shree Maithawa Madhyamik Vidhyala, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
123	Shree N. R. A . School, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
124	Shree Nera Lower Secondary School, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
125	Shree Ram Secondary School, Banke		Yasodhara Anagarika		9845506855
126	Shree Shanti Bidhya Niketan, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
127	Shree Sharada Adharbhut School, Banke		Yashodhara Anagarika		9845506855
128	Shree Vachha Mahavihara, Shreebahal, Lalitpur	Prem Shova Shakya	Sanu Chhori Shakya	9843643588	9803510420
129	Siddhartha Bauddha Vihar, Morang	Sambhu Rana	Chitra Bahadur Magar	9819066908	9852063838
130	Sulakshan Kirti Vihara, Chobhar, Kathmandu	Anagarika Sunandawati	Arati Ranjit	4333633	9808539486
131	Suryodaya Buddha Vihara Pariyatti Center	Karna Bahadur Thapamagar	Bhikhu Bodhijnana	4106941	9851167525
132	Swanga Cheebha Pariyatti Center, Khwaybahi	Binita Shakya	Durga Laxmi Shakya	9818870768	9808586710
133	Thada Fadani Kendra, Morang	Bal Bahadur Thada Magar	Prem Makim Magar	9803471160	9842788332
134	Thada Gaun Pariyatti Kendra, Dhankuta	Bipul Magar	Man Prasad Magar	9869602653	9864549513
135	Thankot- Magar Bauddha Sewa Samaj	Tanka Budhathoki Magar	Tanka Budhathoki Magar	9841209583	9841209583
136	Thimi, Bhaktapur	Dharma Sundar Bajracharya	Dharma Sundar Bajracharya	6631205	
137	Traividya Shiksha Sadan, Thapathali	Bhikhu Sumangal		4106941	
138	Tribeni Pariyatti Center	Ganesh Bahadur Magar	Ganesh Bahadur Magar	9842664163	9842664163
139	Tribhuvan Ma.Vi, Banke		Ven.Anagarika Yashodhara		9845506855
140	Triratna Bauddha Pariyatti Center, Surkhet				
141	Triratna Bauddha Vihar, Morang	Buddhiman Ale Magar	Buddhiman Ale Magar	9849410026	9849410026
142	Triratna Kirti vihara, Kirtipur	Surjaman Ranjit	Surjaman Ranjit	4334836	9841716501
143	USA	Junu Tuladhar	Shraddha Kamal Tamrakar		
144	USA- Magar Community of St Louis Missouri	Bemal Magar		13142037085	314-203-7085
145	Vaishanavi Madhyamik Vidyalaya, Bhajangaal	Prof. Dr. Hari Maharjan	Prof. Dr. Hari Maharjan	9841645238	9841981113
146	Veluwanaram Pariyatti Kendra, Thecho, Lalitpur	Bhikhhu Chandimo	B. Suman	9841505603	9745706100
147	Vishwa Shanti Vihara, Meenbhawan, Kathmandu	Bhikshu Amato	Bhikkhu Nigrodha	14106941	9851052928
148	Yashodhara Bauddha Pariyatti Centre, Lalitpur	Bhikhhu Sankincha	Ramila	0	9862492362
149	Yashodhara Bauddha Vihar, Pathari, Morang	Sadarman Ghale Magar	Dhruba Magar	9807351011	9807351011
150	Yashodhara Bauddha Vihara, Jhapa	Gyan Bahadur Thapa Magar	Chandra Bahadur Thapa	023-542081	9804929408
151	YMBA, Kinhubahi, Lalitpur	Hiraratna Shakya	Baburatna Napit	9841797148	

बुद्धजन्मसम्बत् २६४७ (बु. सं. २५६७), (वि.सं.२०८०) वर्षको ने. बौ. प. शि.को ६१ औं दीक्षान्त समारोह

वि.सं. २०८० को परीक्षामा बोर्ड तथा कक्षागत प्रथम आउने विद्यार्थीहरुको नामावली

क्र.सं.	विद्यार्थी	केन्द्र	तह	श्रेणी
१	कृष्ण प्रसाद मानन्धर	बोधिचर्या विहार	१०	बोर्ड प्रथम
२	शान्ती शाक्य	धर्मकीर्ति विहार	१०	बोर्ड द्वितीय
३	प्रतिभा शाक्य	दीपावती परियत्ति केन्द्र	९	कक्षागत प्रथम
४	सुनीता तुलाधर शिल्पकार	शाक्यसिंह परियत्ति	८	कक्षागत प्रथम
५	रितादेवी मानन्धर	सुलक्षणकीर्ति विहार	७	बोर्ड प्रथम
६	गंगामाया पुन	अ.बौ.प.उ.विहार	७	बोर्ड द्वितीय
७	कमलहिरा शाक्य	दीपंकर परियत्ति शिक्षालय	७	बोर्ड तृतीय
८	पवित्रा तामाङ्ग	शाक्यसिंह परियत्ति	६	बोर्ड प्रथम
९	अनिला कंसाकार	धम्मावास विहार	६	बोर्ड द्वितीय
१०	सानुमैया शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति	६	बोर्ड तृतीय
११	अनागारिका अरिया	सुलक्षणकीर्ति विहार	५	बोर्ड प्रथम
१२	रोशना बज्राचार्य	शाक्यसिंह परियत्ति	५	बोर्ड द्वितीय
१३	अमिता बज्राचार्य	अ.बौ.भा.केन्द्र	५	बोर्ड तृतीय
१४	समता मानन्धर	महाप्रज्ञा आश्रम	४	बोर्ड प्रथम
१५	सञ्जु शाक्य	श्री अष्टसद्धर्म्मायतन	४	बोर्ड द्वितीय
१६	भिक्षु अनिरुद्ध	अ.बौ.प.उ.विहार	४	बोर्ड तृतीय
१७	प्रिशा शाक्य	अ.बौ.भा.केन्द्र	३	बोर्ड प्रथम
१८	निशा तुलाधर	अमरापुर विहार	३	बोर्ड द्वितीय
१९	दिपशिखा उप्रेती	एभरेष्ट स्कूल	३	बोर्ड तृतीय
२०	साश्वत पाठक	जेनुइन स्कुल	२	बोर्ड प्रथम
२१	श्रामणेर बन्देज मगर	मुनि विहार	२	बोर्ड द्वितीय
२२	सुजना तामाङ	अमरापुर विहार	२	बोर्ड तृतीय
२३	अपेक्षा शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति	१	बोर्ड प्रथम
२४	सुनिता गुरुङ	धर्मकीर्ति विहार	१	बोर्ड द्वितीय
२५	करिना सिंगार	अ.बौ.भा.केन्द्र	१	बोर्ड तृतीय

वि.सं. २०८० सद्धम्मपालक उपाधि उत्तीर्ण विद्यार्थीहरुको नामावली

क्र.सं.	नाम	केन्द्र	श्रेणी
१	रितादेवी मानन्धर	सुलक्षणकीर्ति विहार	बोर्ड प्रथम
२	गंगामाया पुन	अ.बौ.प.उ.विहार	बोर्ड द्वितीय
३	कमलहिरा शाक्य	दिपंकर परियत्ति शिक्षालय	बोर्ड तृतीय
४	भिक्षु गवेसको	शाक्यसिंह परियत्ति	विशिष्ट
५	गीता कुमारी थापा	दिव्यज्योति बौद्ध विहार	प्रथम
६	नानुकाजी महर्जन	धम्मावास परियत्ति केन्द्र	प्रथम
७	हेमा थापा	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	प्रथम
८	कृत्रिम शाक्य	अमरापुर विहार	प्रथम
९	पतीराम सोतीमगर	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	प्रथम
१०	रेणु शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति	प्रथम
११	दुर्गालक्ष्मी शाक्य	श्री अष्ट सद्धम्मायतन परियत्ति	प्रथम
१२	सबिना पलीमगर	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	प्रथम
१३	मीनमाया थापामगर	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	प्रथम
१४	तारा रानामगर	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	प्रथम
१५	गंगा शाक्य	दिपंकर परियत्ति शिक्षालय	प्रथम
१६	शैलेन्द्र शाक्य	दीपावती बौद्ध परियत्ति केन्द्र	प्रथम
१७	खड्ग बहादुर थापा	कांके विहार परियत्ति केन्द्र	प्रथम
१८	तिलक थापा मगर	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	प्रथम
१९	उमा दर्लामी मगर	धर्मशीला विहार परियत्ति केन्द्र	प्रथम
२०	पुनम जोशी	मुनि विहार, भक्तपुर	प्रथम
२१	बलमाया थापा मगर	दिव्यज्योति बौद्ध विहार	द्वितीय
२२	अंशु नकर्मी श्रेष्ठ	यशोधरा बौद्ध परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
२३	जोतिन्द्र रेशमी मगर	अ.बौ.प.उ.विहार	द्वितीय
२४	मीनादेवी महर्जन	धम्मावास परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
२५	पद्म बहादुर रानामगर	दिव्यज्योति बौद्ध विहार	द्वितीय
२६	धर्मदेवी सिंजाली मगर	कीर्तिपुर बौद्ध विहार, सुनवल	द्वितीय
२७	बिद्यालक्ष्मी शाक्य	श्री अष्ट सद्धम्मायतन परियत्ति	द्वितीय
२८	रेणु थापा	कीर्तिपुर बौद्ध विहार, सुनवल	द्वितीय
२९	संगीता शाक्य	बोधिचर्या विहार	द्वितीय
३०	सुजाता थापा	कीर्तिपुर बौद्ध विहार, सुनवल	द्वितीय
३१	ज्ञानी शाक्य	जयमंगल विहार	द्वितीय
३२	माया सारु	कीर्तिपुर बौद्ध विहार, सुनवल	द्वितीय
३३	अनागारिका मासुधा	यशोधरा बौद्ध परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
३४	विमल मगर	USA- मगर समाज	द्वितीय
३५	अनागारिका मा सुधम्मा	यशोधरा बौद्ध परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
३६	दावा सांगमो घले	अ.बौ.प.उ.विहार	द्वितीय
३७	यम बहादुर मरसांगी	दिव्यज्योति बौद्ध विहार	द्वितीय
३८	दिना शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति	द्वितीय
३९	पिरम बहादुर रसकोटीमगर	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	द्वितीय
४०	आर्यन भित्रीकोटी	दीपावती बौद्ध परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
४१	रेश्मी शाक्य	ज्ञानकीर्ति विहार केन्द्र	द्वितीय
४२	अंजना शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति	द्वितीय
४३	सुनकेशरी शाक्य	पद्मावती परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
४४	सत्यशिला शाक्य	दिपंकर परियत्ति शिक्षालय	द्वितीय
४५	दिल बहादुर मकवानी	अ.बौ.प.उ.विहार	द्वितीय
४६	दुर्गा शाक्य	स्वंग चिभा परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
४७	बिद्यालक्ष्मी बज्राचार्य	पद्मावती परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
४८	सरीता महर्जन	धम्मावास परियत्ति केन्द्र	तृतीय
४९	रत्नशोभा शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति	तृतीय
५०	पदमतारा तुलाधर	धर्मकीर्ति विहार	तृतीय
५१	मंगलदेवी शाक्य	पद्मावती परियत्ति केन्द्र	तृतीय
५२	इन्दीरा महर्जन	धम्मावास परियत्ति केन्द्र	तृतीय
५३	सुभद्रा शाक्य	श्री अष्ट सद्धम्मायतन परियत्ति	तृतीय
५४	कुल बहादुर मगर	दिव्यज्योती बौद्ध विहार	तृतीय
५५	जमुना बज्राचार्य	पद्मावती परियत्ति केन्द्र	तृतीय
५६	लक्ष्मीदेवी बज्राचार्य	पद्मावती परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
५७	समा शाक्य	युवक बौद्ध मण्डल, नेपाल	द्वितीय
५८	दिलशोभा शाक्य	दीपावती बौद्ध परियत्ति केन्द्र	द्वितीय

वि.सं. २०८० सद्धम्म कोविध उपाधि उत्तीर्ण विद्यार्थीहरुको नामावाली

क्र.सं	विद्यार्थी	केन्द्र	श्रेणी
१	कृष्णप्रसाद मानन्धर	बोधिचर्या विहार	बोर्ड प्रथम
२	शान्ति शाक्य	धर्मकीर्ति विहार	बोर्ड द्वितीय
३	प्रकृति शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति केन्द्र	प्रथम
४	सोनी बजाचार्य	बोधिचर्या विहार	द्वितीय
५	तारा मर्हजन	धर्मकीर्ति विहार	द्वितीय
६	मधुर शाक्य	नकबहिल बौद्ध परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
७	विद्यालक्ष्मी शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
८	अलिजा ताम्राकार प्रधान	निर्वाणमूर्ति परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
९	मान बहादुर थापा	कीर्तिपुर बुद्ध विहार	द्वितीय
१०	सरिता खड्गि	श्री अष्ट सद्धम्मायातन परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
११	रमिला शाक्य	नकबहिल बौद्ध परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
१२	जय बहादुर थापा	अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार	द्वितीय
१३	सोना शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
१४	शर्मिला मानन्धर	बोधिचर्या विहार	द्वितीय
१५	यम बहादुर थापामगर	अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार	द्वितीय
१६	ताम बहादुर रस्ताकोटि मगर	अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार	द्वितीय
१७	मर्जिना शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
१८	निलम शाक्य	धर्मकीर्ति विहार	द्वितीय
१९	राधिकादेवी महर्जन	निर्वाणमूर्ति परियत्ति केन्द्र	तृतीय
२०	बाबुरत्न नापित	श्री अष्ट सद्धम्मायातन परियत्ति केन्द्र	तृतीय
२१	प्रबिन मानन्धर	बोधिचर्या विहार	तृतीय
२२	पूर्णिमा शाक्य	नकबहिल बौद्ध परियत्ति केन्द्र	तृतीय
२३	शान्ति बज्राचार्य	दीपंकर परियत्ति शिक्षालय	तृतीय
२४	केशरी महर्जन	शाक्यसिंह परियत्ति केन्द्र	तृतीय
२५	सुमिता बज्राचार्य	जयमंगल विहार	तृतीय
०७९ सालको दीक्षित हुन बाकी रहेका विद्यार्थीहरु			
१	सुनीति बज्राचार्य	शाक्यसिंह परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
२	शर्मिला चित्रकार	श्री अष्ट सद्धम्मायातन परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
३	शोभा शाक्य	श्री अष्ट सद्धम्मायातन परियत्ति केन्द्र	द्वितीय
४	करुणा खड्गी	श्री अष्ट सद्धम्मायातन परियत्ति केन्द्र	तृतीय
५	सोमु माया राना	प्रज्ञा शान्ति बुद्ध विहार	तृतीय

परियत्ति पुरस्कार दाताहरु

क्र. सं.	बोर्ड पदक दाताको नाम/ठेगाना	पदक विवरण			पदक संख्या
		बोर्ड प्रथम	बोर्ड द्वितीय	बोर्ड तृतीय	
१.	पंचवीरसिंह तुलाधर, लाजिम्पाट	१	१	१	३
२.	जमलदेवी मानन्धर	१	१	१	३
३.	वीणा कंसाकार, क्षेत्रपाटी	१	१	१	३
४.	श्रृजेशलाल शिल्पकार	१	१	-	२
५.	मदन तुलाधर, न्हूभंसा	१		-	१
६.	हेरादेवी शाक्य, बौद्ध	१	-	-	१
७.	अष्टरत्न, रत्नदेवी धाख्वा, शान्तिनगर	-	१	-	१
८.	दुण्डबहादुर बज्राचार्य	१	-	-	१
९.	धर्मनरसिंह, चन्द्रदेवी शाक्य,नकबहिल	१	-	-	१
१०.	पूर्णबहादुर मानन्धर, चसान	-	१	-	१
११.	गोविन्द, मनमाया महर्जन, बानेश्वर	-	१	-	१
१२.	सविता राजोपाध्याय	-	१	-	१
१३.	माया मानन्धर, चसान	-	-	१	१
१४.	अकिलशोभा मानन्धर,चसान	-	-	१	१
१५.	हरि महर्जन, खुमलटार	-	-	१	१
१६.	चञ्चला खड्गी, चसान	-	-	१	१
	जम्मा	८	८	७	२३

नगद दाताहरू		
१	भिक्षु प्रज्ञानन्द स्मृति सिरपा	४,०००।-
२	भिक्षु बुद्धघोष स्मृति सिरपा	३,५००।-
३	भिक्षु ज्ञानपूर्णिक स्मृति सिरपा	५७,०००।-
५	किपा माथेमा हान्दा	३०,०००।-
६	ओमप्रकाश रुंगटा, बखुण्डोल	१५,०००।-
७	प्रदिप/मीना शाक्य, नयाँ बानेश्वर	२,५००।-
८	पुण्य शाक्य, क्षेत्रपाटी	२,०००।-
९	स्वयम्भू धर्म पासा पुचः	२०,०००।-
	जम्मा	१,३४,०००।-

पदक प्रायोजक रकम :

बोर्ड प्रथम - रू. २५००।-, बोर्ड द्वितीय रू. २०००।-, बोर्ड तृतीय रू. १५००।-

चैत्य दाताहरू		
१	अ.सुशीला स्मृति सिरपाः (चैत्य)	३ वटा
२	बिमला शाक्य बज्राचार्य (माने)	१ वटा

दीक्षान्त समारोह आर्थिक प्रायोजक : काठमाडौं महानगरपालिका

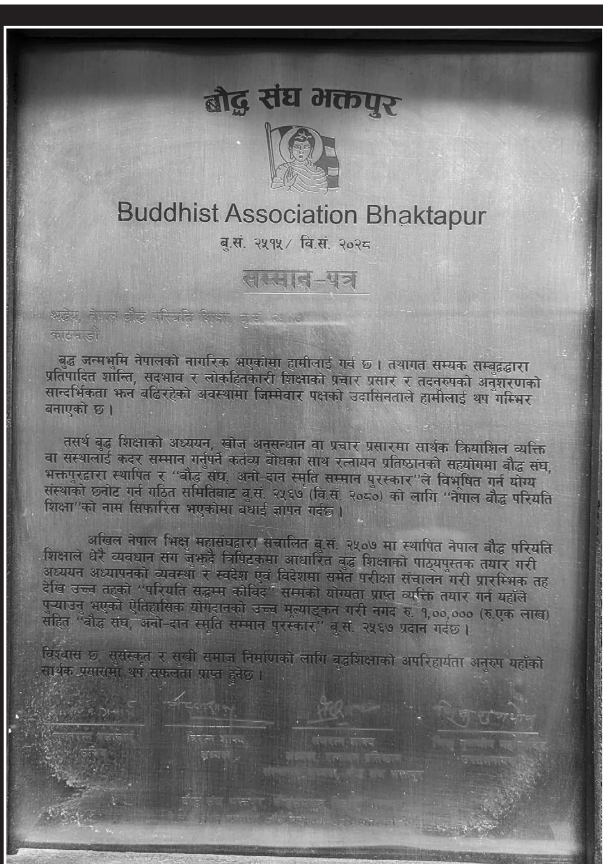

बौद्ध संघ भक्तपुरबाट नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षालाई सम्मान, वि.सं. २०८०

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा
परीक्षा तालिका- बु.सं.२५६८ (वि.सं २०८१)

समय दिउँसोको १:०० – ४:०० (प्रत्येक शनिवार)

कक्षा स्तर	भाद्र २९ गते	असोज ५ गते	असोज १२ गते	माघ १२ गते	माघ १९ गते	माघ माघ २६ गते
उपाधि परीक्षा (७)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	
कोविद प्रथम वर्ष(८)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	षष्टम पत्र
कोविद मध्यम वर्ष (९)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	षष्टम पत्र
कोविद अन्तिम वर्ष (१०)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	षष्टम पत्र

समय दिउँसोको १:०० – ४:००

कक्षा स्तर	माघ १२ गते शनिबार	माघ १९ गते शनिबार	माघ २६ गते शनिबार	फागुन ३ गते शनिबार
४. प्रवेश प्रथम वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	
५. प्रवेश द्वितीय वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	
६. प्रवेश तृतीय वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र

समय दिउँसोको १:०० – ४:००

कक्षा स्तर				फागुन ३ गते शनिबार
१. प्रारम्भिक प्रथम वर्ष				प्रथम पत्र
२. प्रारम्भिक द्वितीय वर्ष				प्रथम पत्र
३. प्रारम्भिक तृतीय वर्ष				प्रथम पत्र

परीक्षा सम्बन्धी अन्य जानकारीहरू

१. परीक्षा प्रवेश शुल्क : प्रति फारम रु. ५/-

क) प्रारम्भिक प्रथम वर्ष (तह १) देखि प्रवेश तृतीय वर्ष (तह ६)सम्म प्रति पत्रको रु. ५०/-

ख) सद्धम्मपालक उपाधि (तह ७) - कोविद अन्तिम वर्ष (तह १०) सम्म प्रतिपत्रको रु. १००/-

सद्धम्मपालक उपाधि (तह ७) - कोविद अन्तिम वर्ष (तह १०) सम्मको लागि फारम भर्ने सम्बन्धी :

२. अनलाइन अथवा फारमबाट परीक्षाको आवेदन फारम भर्न सक्ने – वि.सं. २०८१ श्रावण १५ गते सम्म

३. परीक्षार्थीहरुको नामावली प्रकाशन गर्ने – वि. सं. २०८१ श्रावण २५ गते शुक्रबार

४. परीक्षा नामावलीमा त्रुटी सच्याई सक्नुपर्ने – वि. सं. २०८१ भाद्र १४ गते शुक्रबार

५. कोविद अन्तिम वर्ष (तह १०) भित्र १० दिने ध्यान शिविर अनिवार्य गरिएको छ। (सद्धम्मपालक जाँच दिइसकेपछिको ध्यान शिविरलाई मान्यता दिइन्छ।)

प्रा. प्र. वर्ष (तह १) देखि प्रवेश तृतीय वर्ष (तह ६) सम्मको लागि फारम भर्ने सम्बन्धी

२. अनलाइन वा फारमबाट परीक्षाको आवेदन फारम भर्न सक्ने – वि.सं. २०८१ कार्तिक १ गते देखि २०८१ पुष ७ शुक्रबारसम्म

३. परीक्षार्थीहरुको नामावली प्रकाशन गर्ने – वि. सं. २०८१ पुष १२ गते शुक्रबार

४. परीक्षा नामावलीमा त्रुटी सच्याई सक्नुपर्ने – वि. सं. २०८१ पुष २१ गते आइतबार भित्र

५. परीक्षा परिणाम प्रकाशन ६. दीक्षान्त समारोह – ७. मौखिक परीक्षा व्यवस्था – प्रारम्भिक तृतीय वर्ष (तह ३) सम्म

परीक्षा सम्बन्धी थप जानकारी

१) सद्धम्मपालक उपाधि (तह ७) देखि कोविद अन्तिम वर्ष (तह १०) सम्म दुई पत्र सम्म परीक्षामा अनुपस्थित वा अनुत्तीर्ण परीक्षार्थीहरुको लागि नतिजा प्रकाशन पछि दीक्षान्त समारोह हुनु अगाडी मौका परीक्षा दिने व्यवस्था गरिएको छ।

२) परियत्ति प्रवेश प्रथम वर्ष (तह ४) देखि प्रवेश तृतीय वर्ष (तह ६) का विद्यार्थीहरुलाई विशेष परिस्थितिमा १ पत्रसम्मको परीक्षामा अनुपस्थित भएमा उचित कारण देखाइ निवेदन दिइएकालाई मौका परीक्षा दिन लगाउने व्यवस्था गरिएको छ।

३) प्रारम्भिक तह (१, २ र ३) परीक्षाको उत्तरपुस्तिका परीक्षण सम्बन्धित शाखा केन्द्रहरुले नै गरी उत्तरपुस्तिका र प्राप्ताङ्क मात्र प्रधानकेन्द्रमा बुझाउने गरी गतवर्ष सरलीकृत गरिएकोलाई यस वर्ष पनि लागू गरिएकोछ। र प्रधानकेन्द्रले उत्तरपुस्तिकाले सम्परीक्षण गरिनेछ।

४) बोर्ड स्थान दिने सम्बन्धी (तह १ देखि ३ सम्मको परीक्षाको) - विद्यालयको शिक्षा कक्षा १० सम्मका विद्यार्थीलाई मात्र बोर्डको प्रतिस्पर्धामा राख्ने प्रावधानलाई यथावत गरिएको छ। बोर्ड स्थानमा कक्षा १० भन्दा माथिकालाई र १८ वर्षमाथिकालाई समावेश नगरी बालबालिकालाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

प्राइभेट परीक्षा सम्बन्धी जानकारी

विशेष व्यवस्था भए अनुसार पूर्व स्वीकृति बमोजिम प. स. पा. को प्रारम्भिक प्रथम वर्ष, प्रारम्भिक द्वितीय वर्ष र प्रारम्भिक तृतीय वर्षको परीक्षा आ-आफ्नो केन्द्रमा परीक्षा लिने, अनि परीक्षा फल मात्र केन्द्रीय कार्यालयमा पठाउने गरी परीक्षा लिन सकिनेछ।

विद्यालयको शिक्षा कक्षा १० भन्दा माथिका विद्यार्थीहरुलाई प्राइभेट परीक्षा दिन लगाई एकै पटक माथिल्लो प्रवेश तह (तह ४) को परीक्षामा जाँच दिन प्रेरित गर्न सकिन्छ।